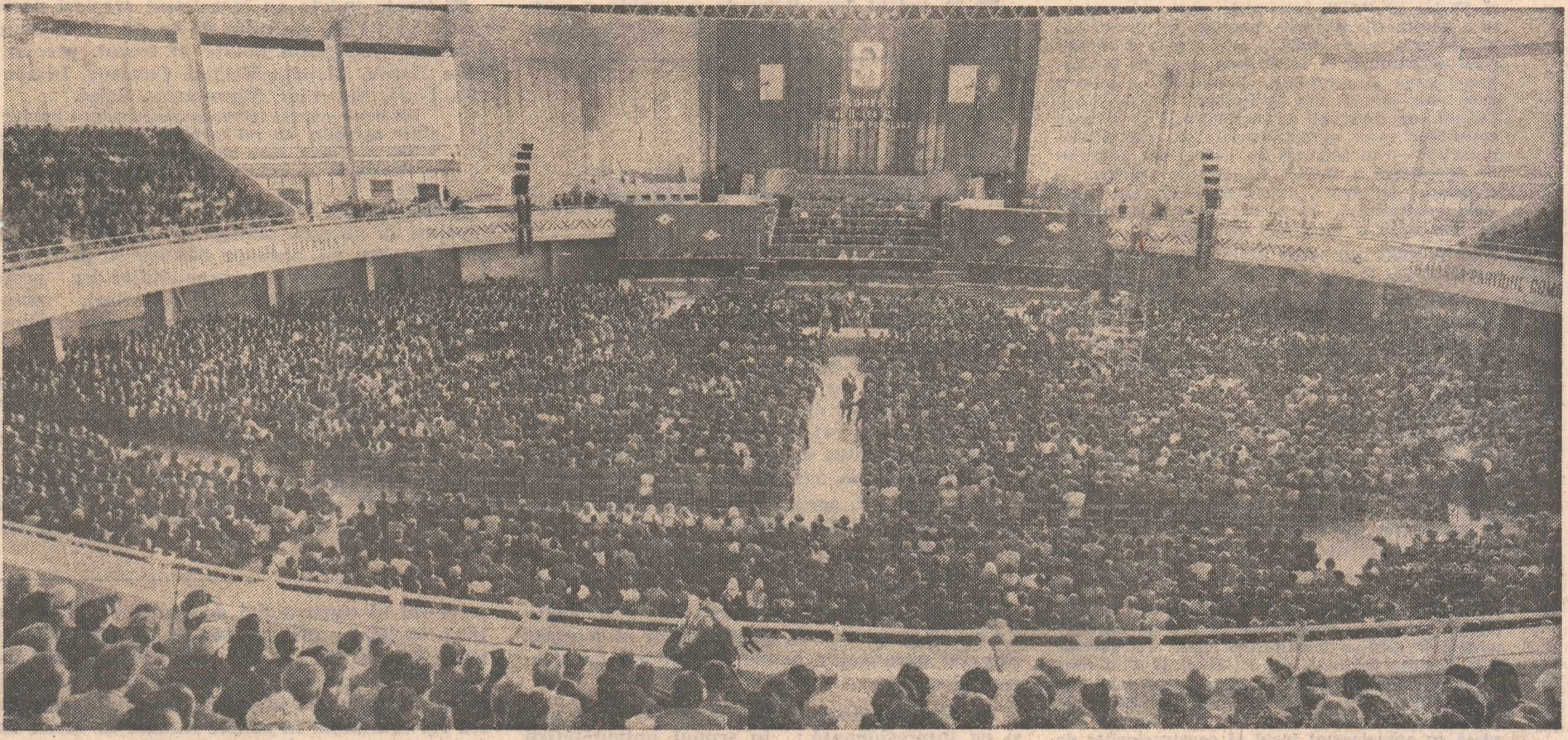

Sub președinția tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**

Biblioteca Jud. Funchel 8049
SALA DE LECTURA

și-a început lucrările **CONGRESUL AL II-LEA AL CONSILIILOR POPULARE, MARE FORUM AL DEMOCRAȚIEI NOASTRE SOCIALISTE**

Prin oameni, pentru oameni

Îeri dimineață, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, au început lucrările celui de al II-lea Congres al deputaților consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare. Timp de trei zile, delegații consiliilor populare județene, municipale, orașenești și comunale își vor exercita aici prerogativele solemne în haine de lucru. Cuvintele de ordine sînt și de data aceasta: competența, calitatea, disciplina și spiritul de inițiativă, revizuirea critică a drumului parcurs și prospectarea lucidă a viitorului — un climat favorabil dialogului deschis, dezbaterilor constructive, schimbului de idei, gîndirii novatoare.

Colocviu al unora dintre cei mai activi și destoinici gospodari ai țării, Congresul vine să marcheze un nou moment de referință în cadrul unui proces de continuă adîncire și întărire a democrației socialiste, a unui proces fundamentat pe o largă confruntare și dezbateri de opinii, cu multiple sensuri la toate nivelurile de

activitate și consacrat cunoașterii realităților din țara noastră, stimulării și regenerării energiilor creatoare în fiecare sector al vieții sociale.

Evenimentul reconfirmă, odată mai mult, că prin marea treaptă de conștiință a poporului nostru, cel de al IX-lea Congres al comunistilor români, și prin aportul hotărîtor, determinant al gîndirii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu — faptul de esență în evoluția societății noastre socialiste — îl constituie participarea intensă a maselor la procesul decizional, la viața politică și socială a României, asumarea conștiință de către fiecare cetățean al țării a marilor răspunderi ce-i revin la elaborarea și infaptuirea strategiei dezvoltării economico-sociale pe plan național, ca și în fiecare județ sau localitate. Un program demiurgic, născut deopotrivă din meditații romantice și calcule sever știin-

(Continuare în pagina 3)

LIVIU TIMBUS

La 15 septembrie, copiii țării își regăsesc școlile. Ziua lor de miine, mereu, începe chiar pe pragul fastuos al toamnelor românești. Prin ei, în belșugul de azi, incolțește sămînța avuțiilor viitoare.

Fotografie de NICU VASILE

37

ANUL XXIX (1318)
11 SEPTEMBRIE 1980

Flacăra

Săptămînal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

Congresul al II-lea al consiliilor populare

UN MARE FORUM AL DEMOCRAȚIEI NOASTRE SOCIALISTE

Agricultura, ca bună gospodărire, sub toate formele, a pământului țării, a adus înfățișării României în anii construcției socialiste și îndeosebi în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R. însemnele unei noi geografii a fertilității. Măsurile adoptate în ultimii ani în domeniul perfecționării organizării și conducerii agriculturii — între care amintim instituționalizarea Congresului țărănimii, al tuturor oamenilor muncii din agricultură, organizarea Consiliului Național al Agriculturii și crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste — au asigurat un cadru nou, superior de dezvoltare a acestei importante ramuri a economiei naționale, menit să determine sporirea contribuției ei la dezvoltarea economică de ansamblu a României socialiste.

Comparativ cu anul 1965, producția globală agricolă va fi anul acesta de două ori mai mare. Amănunțind această cifră globală va trebui să arătăm că producția de cereale pentru boabe a fost anul trecut de aproape 19,3 milioane tone, cu 6,7 milioane tone mai mare decât aceea obținută cu cincisprezece ani în urmă; efectivele de animale au crescut în aceeași perioadă la porcine de peste 2 ori, la bovine cu peste 32 la sută, la ovine cu aproape 21 la sută, iar cea de păsări de 2,4 ori.

Numărul județelor care au realizat în 1979 o producție globală agricolă anuală mai mare de 1,5 miliarde lei a crescut de la 21 în

1965, la 39, iar 12 județe au depășit în 1979 nivelul de producție — neatins de nici un județ în 1965 — de 4 miliarde lei.

■ In cadrul dezvoltării de ansamblu a agriculturii, creșteri mai mari au înregistrat județele

Satul, o geografie a fertilității

precum Olt, cu 177 la sută, Gorj cu 159 la sută, Argeș cu 155 la sută, Dimbovița și Dolj cu 141 la sută, Prahova — 135 la sută, Maramureș și Teleorman — 131 la sută.

■ Suprafața agricolă irigată va ajunge la sfârșitul acestui an la 2,5 milioane hectare, adică de peste 11 ori mai mare decât în 1965.

■ De circa 8 ori va crește în acest an, față de 1965, cantitatea de îngrășăminte chimice de care va beneficia agricultura.

■ In prezent, agricultura românească dispune de peste 140 000 tractoare, cu circa 60 000 mai multe decât în urmă cu cincisprezece ani.

Astăzi, unui tractor îi revin, în medie, 70 de hectare de teren, de aproape 2 ori mai puțin decât în 1965.

■ Unele județe au înregistrat creșteri peste media pe țară a parcului de tractoare. E cazul județelor mai puțin dotate în trecut, precum: Alba, Bacău, Bistrița-Năsăud, Covasna, Dimbovița, Gorj, Harghita, Maramureș, Sălaj.

De bună seamă, în realizarea creșterii producțiilor agricole, un rol esențial l-au avut schimbările profunde care au intervenit în pregătirea profesională a oamenilor muncii din agricultură:

■ Din cei 3,1 milioane de lucrători, cîți erau cuprinși în această ramură economică la începutul acestui an, aproape 800 000 se perfecționează prin cursurile agrozootehnice iar peste 540 000 sînt muncitori (mecanizatori, motopompieri pentru irigații, motoristi, constructori etc.).

Paralel cu profunde transformări inovatoare care au revoluționat domeniul agriculturii, este cunoscut faptul că, prin aplicarea noilor măsuri de organizare și conducere a agriculturii, adoptate în anul 1979 de către conducerea partidului,

■ Au fost create 709 consilii unice agroindustriale de stat și cooperatiste, care cuprind și organizează întreaga activitate a unităților agricole.

Fără precedent în întreaga noastră istorie, efortul românesc de ridicare la o nouă condiție umană a tuturor localităților țării s-a dovedit a fi, înainte de toate, un act inspirat de o concepție socială generoasă, fundamentată prin cele mai importante documente programatice ale partidului și statului nostru și transpusă în viață cu entuziasmul lucid al constructorilor de viață nouă. Vetre vechi de civilizație și speranță, la ceasul aspirațiilor împlinite, bat la porțile viitorului. Procesul înnoirii lor sistematice, al descătușării lor din stăgnare, al marșului lor spre orizonturile luminoase ale zilei de mîine, departe de a fi încheiat, continuă cu o vigoare sporită, care-și întreține combustia prin ambițiile noastre mai mari, justificate de o putere economică în continuă creștere. Și termenii comparațiilor nu se cer căutați prea departe în timp.

● În România anulului 1965 existau 183 orașe. În 1980 numărul lor s-a ridicat la 365 și contăm, în viitorul apropiat, conform Programului-directiv de dezvoltare economico-socială în profil teritorial pentru perioada 1981—1985, adăugat de Congresul al XII-lea al partidului, pe 505 localități urbane în adevăratul înțeles al cuvîntului. Prin schița de sistematizare în perspectivă pînă în 1990, se prevede existența a cel puțin 9 centre urbane în fiecare județ al țării.

● În cincinalul actual, numărul apartamentelor construite în întreaga țară se ridică la 900 000, mai mult de 40 la sută din totalul locuințelor edificate fiind apartamente cu 3—4 camere confort sporit. Peste 250 000 case noi, cu unul sau mai multe nivele, au fost ridicate pînă în prezent în mediul rural. În deceniul 1981—

1990 se prevede construirea a 2 350 000—2 450 000 apartamente, rezolvindu-se în acest fel integral necesitățile oamenilor muncii de la orașe și sate.

● Dimensiunea valorică a acestui efort este și ea impresionantă: în scopul îmbunătățirii

Noul oraș românesc, izbîndă a noului umanism românesc

condițiilor de locuit ale populației s-au investit în perioada 1965—1979 fonduri de aproape 180 miliarde lei, sumă ce depășește totalul fondurilor de investiții alocate întregii economii naționale în deceniul 1951—1960. În aceeași perioadă, rețeaua de distribuție a apei potabile s-a mărit pe ansamblul țării de 2,4 ori, lungimea totală a traseelor de transport în comun a crescut de 2,6 ori etc.

● Semnificativ este și ritmul din ce în ce mai

accelerat al construcției de locuințe: 52 000 în 1965, 53 200 în 1967, 85 800 în 1969, 100 600 în 1973, 107 100 în 1974, 151 700 în 1978 și 191 100 în 1979. De asemenea, semnificativă este și distribuția acestui efort în profil teritorial, accelerarea lui echitabilă în zonele rămase în urmă din punct de vedere edilitar: față de creșterea medie pe țară de 3,5 ori a numărului de apartamente date în folosință în 1979, în raport cu anul 1965, în județul Sălaj creșterea a fost de 53,7 ori, în Bistrița-Năsăud de 30,7 ori, în Covasna de 15,4 ori, în Vrancea de 12,3 ori, în Teleorman de 11,6 ori, în Botoșani de 10,6 ori și în Buzău de 10,5 ori. Numai în județele Botoșani, Covasna și Harghita s-au construit, în perioada 1976—1979, mai multe apartamente decât s-au edificat în 1965 în întreaga țară.

● O consecință imediată a acestui efort o reprezintă creșterea continuă a ponderii populației urbane în totalul locuitorilor țării: 33,7 la sută în 1965, 41,1 la sută în 1971, 43,2 la sută în 1975, 48,6 la sută în 1978 și 52,2 la sută în 1980. Din 22 400 000 locuitori, cît reprezintă populația țării astăzi, 11 700 000 cetățeni locuiesc în mediul urban. Numărul orașelor între 20 000 și 50 000 locuitori a sporit de la 41 în 1965 la 52 în 1971, la 55 în 1975 și la 57 în 1980. De la 7 orașe între 50 000 și 100 000 locuitori, cite existau în România în 1965, am ajuns în acest an la 20. Alte 19 orașe numără peste 100 000 locuitori, dintre care 10 peste 200 000 locuitori.

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, marți, 9 septembrie, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Cu acest prilej a fost dezbătut un raport privind stadiul realizării, pînă la sfârșitul primului semestru al anului în curs, a principalilor indicatori tehnico-economici aprobați pentru capacitățile de producție puse în funcțiune. Apreciind că în toate ramurile industriei s-a manifestat preocupare pentru realizarea producției globale și a celei fizice, Comitetul Politic Executiv a constatat, totodată, că o serie de întreprinderi noi

produc sub indicatorii planificați, lipsind economia națională de cantități importante de produse. De aceea, se impune ca toate întreprinderile, centralele industriale, ministerele să acționeze cu fermitate pentru realizarea producției la nivelul întregii capacități. Astfel, funcționarea ireproșabilă și exploatarea rațională a utilajelor și instalațiilor, respectarea normelor de reparație și întreținere, precum și aprovizionarea ritmică cu materii prime constituie prioritățile ce trebuie avute permanent în vedere pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor de producție. Comitetul Politic Executiv a dezbătut

un raport referitor la stadiul acțiunii de întărire a ordinii și creștere a productivității muncii în întreprinderi, mecanizării și automatizării proceselor de producție, reducerii personalului auxiliar și creșterii personalului direct productiv. Au fost examinate, de asemenea, concluziile studiilor întreprinse la indicația conducerii partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, într-un număr de întreprinderi din ramuri economice diverse. Comitetul Politic Executiv a indicat să se intensifice acțiunea de raționalizare a fluxurilor de producție, de îmbunătățire a tehnologiilor de fabricație, mecanizare a unor lucrări grele și

cu volum mare de muncă manuală, utilizare rațională a capacităților de producție, extindere a polideservirii. Este necesar să se asigure un grad mai înalt de mecanizare a lucrărilor de transport uzinal, manipulare și depozitare în paralel cu adoptarea unor tehnologii și fluxuri de fabricație care să reducă la minimum volumul acestor lucrări. Pe baza acestor măsuri, Comitetul de Stat al Planificării și ministerele economice au sarcina ca, la elaborarea planului pe anul 1981, să aibă în vedere reducerea personalului auxiliar și creșterea numărului personalului direct productiv.

Tot cu acest prilej, Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat proiectul Legii cu privire la dezvoltarea industriei mici, menită să aducă o contribuție sporită la dezvoltarea generală a economiei naționale, la creșterea continuă a nivelului de trai al poporului, permițînd folosirea cu maximă eficiență a tuturor resurselor materiale și a forței de muncă existente în comune și orașe. Potrivit proiectului de lege, întreaga activitate a industriei mici se desfășoară sub directa

Întîmpinat cu mare căldură de bucureșteni

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A EFECTUAT, DUMINICĂ DIMINEAȚA, O VIZITĂ DE LUCRU ÎN PIETELE AGROALIMENTARE ȘI ÎN UNITĂȚI COMERCIALE DIN CAPITALĂ

Nicolae Ceaușescu a indicat primarului general al Capitalei să ia măsuri pentru recenzarea familiilor cu mulți copii pentru ca acestea să primească cu prioritate apartamente în noile blocuri ce se construiesc.

Și de această dată, întâlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu locuitorii Bucureștiului s-a înscris în practica de lucru a secretarului general al partidului, în stilul de muncă profund democratic al conducătorului țării, stil care presupune un permanent și nemijlocit contact cu țări-

torii de bunuri materiale în vederea stabilirii împreună a modului în care se desfășoară politica partidului de dezvoltare a României. Căldura și dragostea cu care este înconjurat pretutindeni tovarășul Nicolae Ceaușescu, modul real în care participă fiecare cetățean la acest larg

dialog constituie dovada stimei și prețurii față de cel mai iubit fiu al națiunii, dovada unității poporului în jurul partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

RAZVAN BĂRBULESCU ■

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Opinii

Ochiul literaturii

Apelul vibrant, pe care, acum un veac și mai bine, îl adresa Mihail Kogălniceanu întregului domn al Principatelor Române Unite, cuvintele prin care acest mare gânditor politic a cărui minte luminează un sfârșit de secol hotărâtor pentru România, îi cerea domnului să fie al celor impilați, pentru care n-au fost domni de dinainte, să fie al celor mulți, ignorați de domniile anterioare, să facă să domnească legea, legalitatea, adică să curme samavolnicia, să ștergă de pe obrazul acestor locuri pata de rusine — a bunului plac al celui mai tare, a peșchelui și a devenirii în funcții cu „iaurt și gogoșele”, cu felurite gogoșele, unele nu neapărat ținând de domeniul artei culinare, să dreneze acel teritoriu al continuei alunecări cu injecțiile betonului unor principii ferme, nu au cituși de puțin valoarea limitată a unui discurs ocazional. O lecție de istorie bărbătească și europeană ca mentalitate se rostea și dacă o invoc, este fiindcă o socot un bun al spiritului nostru, un bun dobândit colectiv, lucrare a celor mai vizionare și sincere minți ale vremii și, în același timp, văd aici, pentru scriitor, o datorie de a nu uita asemenea clipe ale istoriei nu doar fiindcă trebuie să le repetăm copiilor noștri, ci pentru că trebuie să ni le repetăm nouă înșine, cetățeni ai României moderne, destinați ai unui asemenea crez politic; la urma urmei, apărători ai lui, indiferent dacă de atunci s-au scurs decenii și decenii, condițiile dezvoltării țării s-au schimbat, istoria de azi are alte ritmuri și alte perspective. Ca legea să triumfe este o idee oricând actuală, cealaltă față a ei, implicație directă, putând fi numit faptul că poporul trebuie să aibă toate condițiile ca să se simtă acasă în țara lui, să se simtă el însuși, cu deplinătatea puterilor lui creatoare.

Or, o tristă experiență istorică, la care se referea Kogălniceanu, demonstrează că nu e greu ca un popor să fie lipsit de aceste drepturi, să ajungă la sentimentul alienării, înstrăinării de sine și de rosturile lui dacă legea și legalitatea sunt ignorate. Altfel spus, ochiul literaturii rămâne deschis spre a combate trufia fără margini, mitocănia, incultul bun plac, principiile despre om și menirea lui reduse la cît încăpea într-o țastă de plutonier major care pot strica mult, cu consecințe adesea greu remediabile, clădirea sufletului său pe care o ridică un popor. Aceste meditații îmi par firești pentru literatură, pentru scriitor, iscate de întrebarea ce poate și ce nu poate face scriitorul pentru țara lui, ca cetățean ajuns în punctul de conexiune al unor înalte responsabilități? Da, literatura poate să fie, în adîncul și eficiența sens al celor mulți, a poporului, și faptele o dovedesc, poate, „să muncească”, cu sprijinul țării, la acea osatură de principii, de idei și credințe, care să se opună disperării și neantului birocratic, poate să facă un nou ideal din recitaștea credinței în om și încrederea în om și puterea lui de a opri clipa în loc cu folos pentru semenii săi, de a descuraja minciuna egalitarismului simplificator, că toți sintem mișcați de valurile unei treceri necruțătoare din care fiecare să apuce cît poate și ce poate. Mai mult decît bilanțurile materiale, cantitative și calitative, ale unui moment din istoria unei colectivități, fie ea și de proporțiile unei țări, mai mult decît ce am făcut, cît de bine am făcut, contează în ce spirit facem, cu ce inimă dobîndim ceea ce numim victorie, cîtă cantitate de satisfacție întîm omenească, satisfacție din aceea care simți nevoia să ți-o mărturisești ție însuși, o evaluezi exact numai între pereții sufletului tău, este încorporată în fapta noastră. Examenul pe care îl dă țara noastră de azi este acela de a ști să-și mențină oameni adevărați sufletește, de a spori cantitatea de suris și de a scădea continuu și necruțător cantitatea de încruntare și îngrijorare, de a pune efectiv aripi sufletelor, de a ține clare drumurile de urmat, de a defrișa codrii labirintici ai diverselor metehne și prejudecăți care l-ar mai considera pe om „surub” într-un mecanism, și a-i apăra personalitatea și valoarea în fața inertțiilor, opacităților, analfabetismelor felurite și mai cu seamă, față de analfabetismele care n-au reușit încă să învețe legile orînduirii socialiste.

Ceea ce se impune ca o realitate spirituală literaturii, scriitorului, ceea ce intră în unghiul observației sale este faptul, fără pic de dubiu, că drumul pe care e angajată țara este cel al lucidității poporului, al privirii realiste și firească critică a lucrului ei și a lucrului oamenilor ei. I se impune o structură dreaptă a gândirii și ea este de natură a determina pretutindeni acel sistem de structuri echilibrate, drepte, omenești, patetice sau sentimentale, lirice și matematice, în orice caz sigure și respectuoase, de care tot timpul are nevoie istoria ca să evolueze la suprafață și în adîncime.

PLATON PARDAU ■

ATELIER

tabăra de sculptură „Brâncușiana” Hobița, 1980

Fotografie de CRISTINA SURCEL ■

Mult e dulce

Sub felinarul din Obor

Cu creasta roșie, un ecoș alb, suit pe o grămadă de porumb, cînta cu multă inimă pentru carașii cu voal. Eram în Obor. Porumbeii din străchini urcau în crengi de mătase (era duminică și lumea avea nervii poleși cu aur), iar cei vii coborau în oale ca să pigulească în și mei. Fiind duminică și gîndindu-mă că în aceste zile mohorul devine murg, am urcat în casa unui prieten și m-am uitat, zburlit, în secolul 19 — boltă cu viță de struguri, case adunate pentru oaspeți, biserică în ruină, toamnă cu arbori bolnavi, năjitul vîntului, peștelca plină cu prune, boier tinăr și deocheat, zburătorul lui Eliade, un hoț mulgînd vaca mănăstirii în șiștarul tomniței, turc zvîrlind ruștele în cofiță. De la un timp de toamnă îmi arde mina în cositor de spoi țingiri. Eu nu sint cu nimeni,

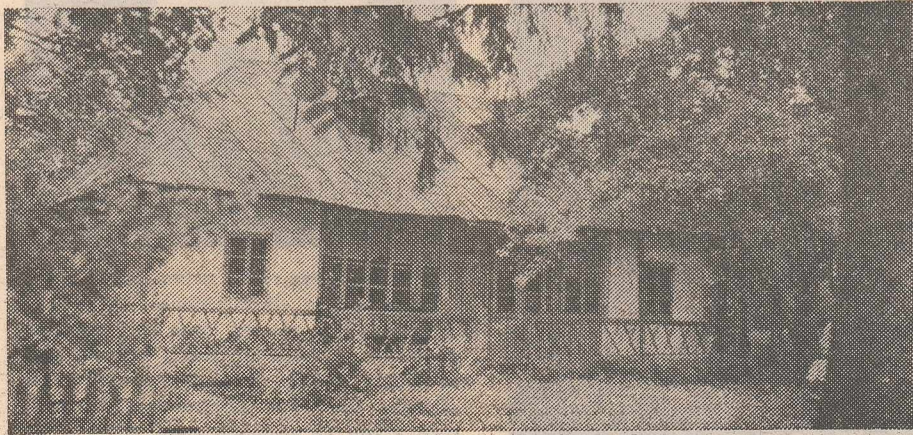
eu sint, pentru totdeauna, cu înfrîngerea spîrgîndu-și tîlpile în cotoarele miriștii. Rațiunea triumfului cuvîntului e și fie rană vie. Durerea căutării, abjecția umbletului pînă la istovire și uneori, să ducă spre artă. Nu sint sigur. Florența și spînzură tîlharii la fereastra Signoriei. Duhul lor (și mai puțin al golfanierului) sprîjină faima cetății. Vreau să spun că nu știu pe ce stilpi se sprijină posteritatea — în cazul că cei vii ar avea nevoie de ea mai mult decît ar avea, să zicem, nevoie de bani. Harul meu e să mă indoiesc de mine însumi — ceilalți fie și facă tot ce vor. Numai indoiala și tăgăda sint virile, afirmația e răscoală. Mădularele tocate cu melița se duc în moarte, prototipul vieții e insulta azvîrlită duhoriilor și măduvei amestecate cu noroiul.

Sint oameni care se învionează simțind zăbala, eu fac parte din cei ce se învionează sorbind cuvinte (vin, danțuri, frumoasele nopții).

Două felinare strimbe din Obor, limpezite cu tăcere aiurită, mi-au spus: ticăloșii sint rezeși; singura lor căntă e c-au venit pe lume cu nouă luni jumătate mai tirziu, timp în care-ar fi putut să facă atita rău oamenilor.

Floarea neuitării.

FANUȘ NEAGU ■

Mihăileni-Botoșani: casa copilăriei lui George Enescu
Fotografie de NICOLAE ZAHACINSCHI ■

Sublinieri

Strănepoții lui Moș Ion Roată

Faptul ar putea trece nevăgat în seamă, ca atare neconsemnat, dacă la noi, la români, n-ar prima, firesc, patriotismul, sensibilitatea, dragostea față de istoria noastră și eroii ei. La Cimpuri, sub umbra prelungă a masivului Zboina Neagră — deci în Țara Vrancei — o nouă generație, a doua de strănepoți ai lui moș Ion Roată, îmbracă arborele acestui nume de fală pentru țărâna română.

Deputatul pontăș putnean, înțelepciunea care a biciuit obrazul și îndărătnicia boierilor în Divanul ad-hoc, care a lucrat pentru împroprietărirea țaranilor, ca delegat al lor, după reforma agrară a lui Al. I. Cuza — moș Ion Roată — s-a stins din viață aproape octogenar, în 1932. De la cei doi feciori și două fete, moș Ion Roată a avut zece nepoți. Le-au urmat strănepoții, în linie directă sau prin alianță — în număr de 32 — care se numesc Roată Ion, Costică, Alexandru sau Cudalb, Potop, Ciobănașe, Mironică, Gagea, Paraschișoiu. Numele străbunului, amintirile legate de el sint păstrate cu sfințenie. Dumitru Roată, nepot, deși la o vîrstă foarte înaintată, își mai deapănă, din cînd în cînd, amintiri despre bunicul său. Mironică Dumitrache, strănepot, are un tablou al lui Ion Roată, al fiului acestuia, Năstase, și al tatălui său, Constantin Năstase Roată. În chiar centrul comunei Cimpuri, localitate supusă procesului dezvoltării economico-sociale — se află casa memorială Ion Roată — adevărat document cu valoare istorică și etnografică.

Dacă timpul n-ar avea această calitate a sa, ireversibilă, și astăzi ar fi să apară printre noi moș Ion Roată, atunci cea mai bună primire pe care i-am face-o, metaforic vorbind, desigur, ar fi să-i înfășăm acest mare Sfat al deputaților țării, acest Congres al Consiliilor populare — în care poporul vorbește pentru el, în numele destinului său și în care, muncitor, țaran sau intelectual, se află pe băncile Parlamentului. Va fi gândit, oare, deputatul clăcaș din Ținutul Putnei, va fi văzut el, oare, un asemenea viitor pentru urmașii sau, fie ei Roată, fie cu alte milioane de nume românești?

AL. CRIHANĂ ■

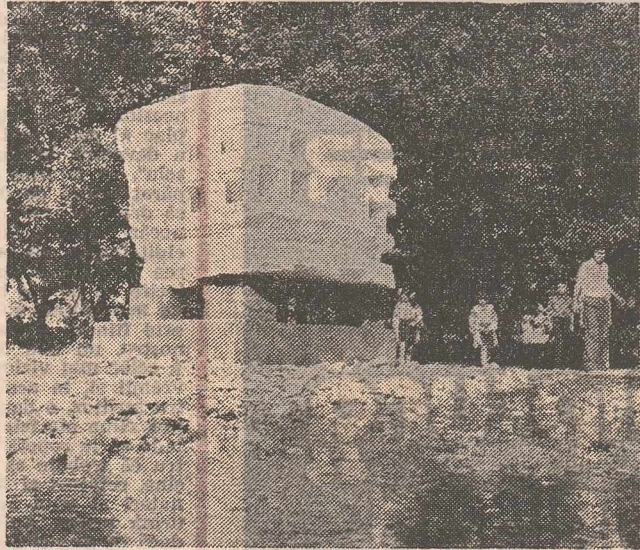
Tabăra de sculptură „Brâncușiana” — Hobîța, 1980

In august, zece sculptori au trudit și zămislit în piatră zece opere de început ale unui viitor muzeu de artă modernă. Reproducem, în pagina de față, în cuvinte și imagini, gânduri și fapte ale celor care în pisană dăltuită la vremea vernisajului zic:

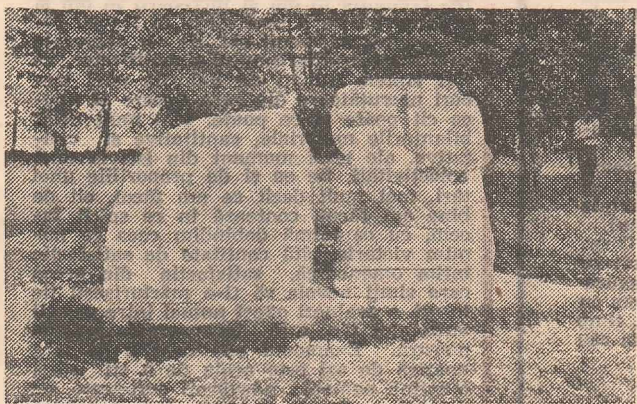
In anul 1980, noi am cîtorît prima ediție a Simpozionului de sculptură — Hobîța — și semnează: Alexandru Călinescu Arghira, Maria Deac, Nicolae Ghiață, Iorgos Ilipotos, Dumitru Juravle, Mihai Marcu, Ionel Muntean, Sava Stoianov, Sandu Surcel, Florentin Tănăsescu.

Cei zece sculptori mulțumesc aici Comitetului județean Gorj al P.C.R. și Uniunii Artiștilor Plastici pentru generozitatea cu care au pus temeliile acestui nou muzeu de artă contemporană.

Sava Stoianov: „Apropierea taberei de sculptură de locul unde Brâncuși a văzut lumina zilei, de Casa memorială ce-i poartă numele, creează niște legături impresionante. Mă gândesc, ca artist sculptor, că avem în spate un lucru mareț — un Brâncuși, și asta te îndeamnă să nu glumești cu tine însuși. Pentru noi, Brâncuși nu este doar patriarhul sculpturii moderne — sau părintele sculpturii moderne, cum ni se spune la institut. Pentru noi, cele două expresii sînt prea sărace pentru a-l defini pe Marele Brâncuși. Nu știu ce-aș mai putea spune despre El. Oricum, apropierea de Brâncuși nu înseamnă că nu ne-am gândit și la altceva. Ne este ca un părinte și ne cutremură orice întîlnire cu arta lui, dar lucrările ni le-am creat într-o atmosferă proprie. Eu, unul, n-am avut nici o expoziție personală, Brâncuși trudea zeci de ani la o lucrare, nu era lacom de glorie, și asta mă îndeamnă pe mine, ca absolvent de institut, să nu mă grăbesc cu o „personală”. Poate de aceea sînt foarte mult la singurele locuri unde „expun”, la taberele de la Măgura și de la Hobîța, și unde aș vrea să revin; o lucrare ca aceea pe care am făcut-o aici, „Pămîntul”, nu se poate crea în atelier.”

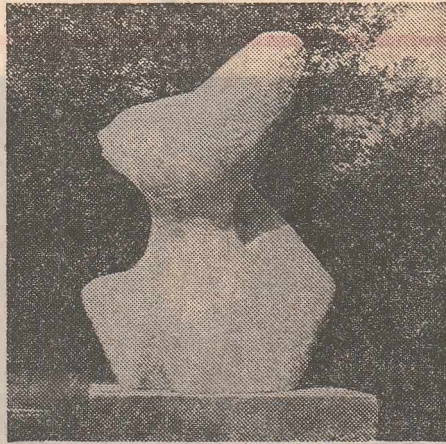
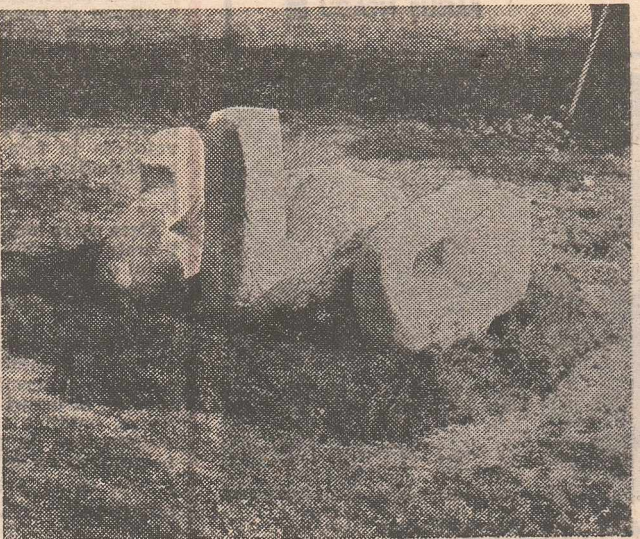

Alexandru Călinescu-Arghira, conducătorul primei ediții a taberei naționale de sculptură „Brâncușiana”, Hobîța — 1980: „Sîntem onorați că am întemeiat un nou muzeu de artă modernă. Onorați și stînjeniți să vorbim despre această nouă și generoasă operă contemporană românească. Stînjeniți mai ales pentru că noi, sculptorii, obișnuim să vorbim prin forța de expresie a volumelor, prin umbra și lumina lor. Ceea ce am lăsat aici, la Hobîța, este semnul nostru de recunoștință pentru marele Brâncuși. Cele zece lucrări vor constitui, peste ani, temelii unui muzeu. Lucrările sînt dăruite țării și atrag atenția că nu-i un slogan dacă spun: le dăruim epocii umaniste pe care o trăim. Lucrarea mea „Ana” este o reprezentare a nemuritoare legende românești a Meșterului Manole. Mai departe, o las să vorbească singură. Mi-aș permite să propun ca pe viitor tabăra să fie profilată pe lucrări în lemn, deoarece aici este o zonă a lemnului, realizînd în acest fel și o apropiere mai mare de specificul artei brâncușiene.”

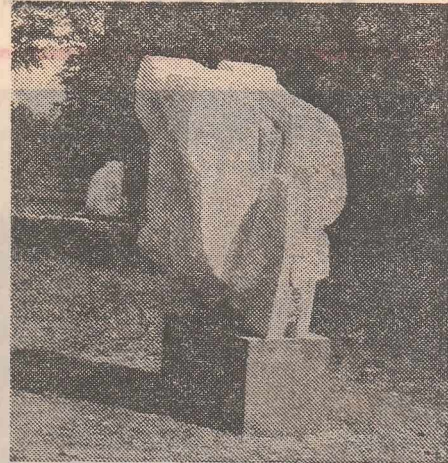

Sandu Surcel: „Am izbutit — sper — un «Prometeu», căruia soarele îi răsare în față și îi apune în spate, fapt ce ajută lucrarea și ceea ce ea s-a dorit: un omagiu adus îndrăznicii umane, un omagiu lui Brâncuși. De altfel, după părerea mea, Brâncuși este pentru epoca modernă un Icar sau un Prometeu, ca simbol eu înțelegînd în cele două denumiri, de fapt, același lucru. Ca execuție, am dat lucrării și o trimitere în epocă, dar ea se referă și la vremea modernă, la prometeismul epocii actuale.”

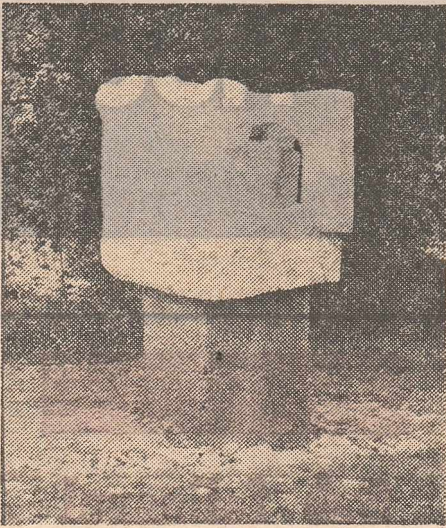
Dumitru Juravle: „Eu cunoșteam peisajul înainte de a veni la Hobîța și mai cunoșteam bogatul tezaur care este arta populară a Gorjului. Aproape că nu există covoare, cusături, case fără reprezentări de păsări. Impresionat și de peisaj am încercat să tratez o «Lăcuștră» monolitică, de factură arhaică, avînd în vedere piatra de Podeni, care mi-a plăcut foarte mult. În timp, ea va primi patina vremii ce-o va îmbogăți. Alături de colegi, am făcut un efort mare, muncă de pionierat. Ca peste tot, la început a fost greu. Avem satisfacția că s-a reanizat ediția de început a Simpozionului de Sculptură Hobîța — 1980, avem sentimentul unei munci împlinite. Oamenii locului — am observat — sînt ce le vine acasă un lucru serios, niște valori pe care cu timpul să și le apropie și o să le respecte.”

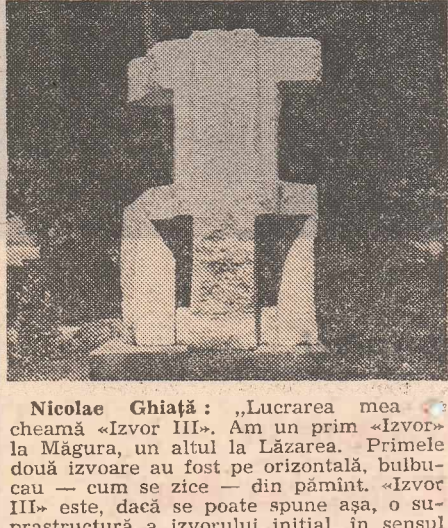
Mihai Marcu: „I-am zis lucrării mele «Icar», deoarece-l consider pe Brâncuși un Icar al sculpturii moderne. Un Icar celést și pămîntean deopotrivă. A tîns cu gîndul către înălțimi — și opera sa a atîns cele mai înalte culmi artistice — rămîbind în același timp legat de pămîntul gorjencesc și românesc. «Icar»-ul meu e doar o aluzie la figura umană ce se transformă în zbor. Sculptura are forme ce sugerează aripi în zbor și forme care să tîină mai mult de partea terestră, sprijinită pe orizontală. Am încercat să creez forme puternice, în stare să sublinieze ideea de pămîntean, de sprijin pe pămîntul acesta al nostru. De ce un «Icar»? Și pentru a sublinia ideea de înălțare, de sacrificiu, de dăruire, aspirații ale tuturor oamenilor acestui pămînt.”

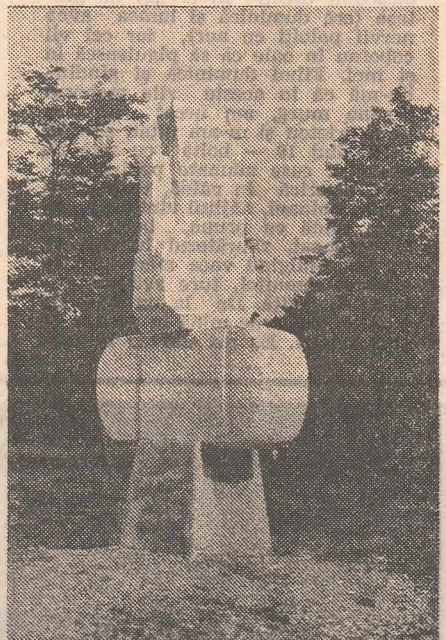
Iorgos Ilipotos: „Am venit cu intenția de a dăltui o «Pasăre a cerului», dar mi s-a părut că ar fi prea mult. Problema zborului, a desprinderii de pămînt, mă preocupă de mai multă vreme. Am venit, repet, cu o idee și nu cu o schiță. Am văzut locul, piatra care poate da de multe ori rezolvări spontane, și acestea fac, adesea, lucrarea mai vie. Desigur, sînt cazuri cînd piatra nu-l ajută pe sculptor. Pe mine m-a ajutat și mi-am schimbat intenția de-acasă reușînd o «Pasăre a gîndului». Ea n-are nici o legătură cu capodoperele brâncușiene, pe care le iubesc, ea îmi aparține în întregime și am căutat s-o modelez cît mai frumos. În linii mari, cred că am reușit să realizez ceea ce am dorit, ca „pietrar”. După luni de zile de atelier, o tabăra este binevenită. O tabăra la Hobîța se impunea de multă vreme.”

Maria Deac: „În lucrarea mea intitulată «Ctitor» am vrut să asociez un dialog între un portret figurativ și un număr de elemente arhitecturale, care prin imbinare să-i dea un iz arhaic. Totuși, am mai vrut să simbolizez construcțiile dintotdeauna și în mod deosebit să aduc un omagiu etapei constructive din țara noastră.”

Nicolae Ghiață: „Lucrarea mea cheamă «Izvor III». Am un prim «Izvor» la Măgura, un altul la Lăzarea. Primele două izvoare au fost pe orizontală, bulbucău — cum se zice — din pămînt. «Izvor III» este, dacă se poate spune așa, o suprastructură a izvorului inițial, în sensul unei primordialități. Piatra, ordonată de mine, vorbește prin propriile ei vorbe. N-am vrut s-o violentez prin intervențiile mele. Am păstrat cît se poate specificul pietrei de Podeni (județul Cluj), un material plin de noblețe ce se împacă de minune cu superbul peisaj din zăvoiuul Bistriței gorjence.”

Ionel Muntean: „La prima ediție a taberei naționale «Brâncușiana», ca și alți colegi ai mei, mi-am dorit să-l omagiez pe Brâncuși. Dacă am reușit sau nu, asta se poate vedea privind lucrarea mea «Semn». Un «Semn pentru ea și el» prin care vreau să simbolizez un element de cuplu rustic, apropiat de privirea și citirea ușoară a oricărui om, iubitor de artă sau nu.”

Florentin Tănăsescu: „Deși «Virstar», așa cum se intitulează lucrarea mea, pare o invenție de limbă, un arhaism, acest nume, cu o sonoritate aparte e de cînd lumea. Cuvîntul se integrează în limba populară, așa cum lucrarea, în intenția mea, vrea să se integreze în ansamblul specificei artistice naționale. Am urmărit aspecte ale echilibrului în arta populară, legate de loc, de tradiție. E greu de explicat prin cuvinte, ceea ce se explică mai bine prin formă. Despre tabăra, ce să vă spun? Trebuia de mult făcută! E un muzeu, un lucru viu, o ctitorie a zilelor noastre, o ctitorie care va dăinui. Este un mare eveniment de cultură. Drumul deschis de Brâncuși nu mai e un drum închis. Hobîța lui Brâncuși e cunoscută și bătută de toată lumea. Fericită soartă pentru acest muzeu!”

Pagină realizată de
ION PREDOȘANU

EUGEN DUMITRU

Poeme

Savanți cu nume lungi și complicate
Că sintem unici clar au demonstrat,
E altfel decât piinea din aluat,
Că zimbet, plin, ciupercile din suflet
Un praf stelar, la naștere, în noi
Se-așază, vieții, cîntec și răsunet,
Mai buni să fim, prin lume, sau mai răi ;
Așa, geneza noastră se dilată
Spre alt tărîm, neutru, fără flori,

Același pentru toți și, dintr-odată,
Ieșim s-așternem soarelui cărări

Puțin schimbată, soarta de-a fi steaua
E, totuși, semn știut, mai alb ca neaua.

Să vrei, cînd lumea-n taine se rărește,
Amurg de veac în oameni să te-ascanzi
Reflux tîrziu, și-n solzi să-ngîni, de pește,
Cîntări din bronz de aștri, nouă, blînzi
Să vrei cuvîntul pui de salamandră
Filtrînd lumina, arșița din miez,
Și iris pur, a inimii mai tîndră
Risipă-n sunet, doar cu un diez
Să vrei — orgoliu vechi și fără seamăn —
Să-ncepi cetatea zilelor de fast
De-ațitea ori visată-n cărți, și geamăn
Să fii cu timpul-macă, nu contrast

Să vrei, clepsidră-nvinsă-n tine, semnul,
Mărgean cu raze, gîndului, indennul...

De leu, ca semn al zodiei, mă leagă
Puterea coaptă-n singe, de felină
Stăpînă sie însăși, viața-ncreagă
Fiindu-i veghe vie, în surdina
Cu pași umbririi de liniște ucide
Atît cît foamea-i cere socoteală,
În silă, parcă, buzele-i livide
Ating destînl fraged cu sfilă
În fluturi trupul vrea să și-l ascundă
Plutînd, în cercuri largi deasupra sorii,
Uitînd pornirea crimei, să pătrundă
Albastre zări, o clipă, apoi morții

El însuși pradă crudă să se lase ;
În leu, așteaptă aripi de mătase.

Solemnă, zveltă, ochiului solară
Ținînd pe umeri bolta lumii grea
Femeia-timp, zeita tutelară
Uitată-n albul marmorei de stea
E genul proximal al vechimii noastre
Al celor ce urcînd prin trecători
Spre domul vechi al viselor albastre
Plutesc o clipă-n spectrul de culori
Și-nceț, zidindu-și brațele-n risipă
Așteaptă flori din vîmile pustii
Să niagă peste viața lor în pripă
Cum fluturi prinși sub ace în cutii

Solemnă, zveltă, ochiului candidă,
Din noi se-nalță alba cariatidă.

Din urși polari venim, în dimineața
Acestei lumi cu ierburi fremătînd
În noi topînd zăpezile și gheața,
Se-ngroapă-nceț statuile plîngînd
În visul fraged, pod la zări de sunet,
Cum struguri albi, în vin, cînd putrezesc
Arome grele de lumini și tunet
În noi, statui mai limpezii înverzesc
Sporînd alaiul curgerii-n șiraguri,
Urcînd, spre guri, izvorul neumblat,
Sub pleoape-nchise, galbenul din fuguri
Aminte-i, încă, Limbului uitat

Așa, merea, din urși polari venim,
Statui de sunet, vieții, să-i zidim.

În cercuri largi, concentrice, se-adună
Coralii-n calcar rece-mperechiăți
Asemeni lor, poezii se cunună
Cu inimi vechi de aspri cruciați
Ce-au fost trecînd de mult, cîndva,
prin lume

Spre taina grea sub cerul de smarald
Bărbați uitați la chip, uitați de nume
Culeușul lor stîngher e, totuși, cald
Doar ei, poezii-n vis îi mai veghează
Aceeași vină grea acunsă-n singe
Adie-n ei și-n inimi se așază
Cînd lira-n suflet murmurul și-l frînge

Adie vocea-n soarele de amiază
Și vremea veche din poezii vibrează.

În somn, garoafa sufletului arde
Sub cerul ei de flăcări, strălucînd,
Etern, asemeni sfinxului, în hoarde,
Îmi trec, sub ochi, mulțimiile colînd,
Învie, rînd pe rînd, în hagiografe
De mine scrise-n umbra de măslîn,
Bărbați vizați în ani de cronografe,
Trecînd, semeți, prin lumca de rubin,
Asemeni lor, să fim și noi, stăpînii
De crin bogat în taine, albul pur
E ea și cum, pe marginea fîntinii,
În ape, ochiu-ți plînge de azur

Contur v-adun, de raze, prin istorii,
Arcași la timpul secetei de glorii.

Ceramica Bucovinei

Între căderi și renaștere (II)

Revenim la citatul reproduc de noi din volumul *Zona etnografică Rădăuți*, în finalul primei părți a acestui articol. „Dacă peste ciobul ulciorului s-a așternut colbul uitării — continuă Maria Cioară — meșteșugul a rămas viu pînă în zilele noastre”. Și noi întrebăm: cit de viu? Și mai zice Maria Cioară: „Sînt sate în care meșteșugul e o treabă a tuturor”. Și noi, iar, dacă despre Bucovina e vorba, întrebăm: cite sate? Care sate? În *Turism cu manualul de etnografie în mină*, etnograful Ion Vlăduțiu nu mai crede de cuvință că ar trebui să mai amintească printre satele în care olăritul e viu nici Dolheștii și nici Păltinoasa. Și are dreptate. Dolheștii nu mai există ca sat cu tradiții ceramice, deși pămînt pentru cele s-ar mai găsi într-o coastă a dealului Buculenilor, iar în Păltinoasa de astăzi se mai agită un singur olar, din neamul Bodali, tras aici dinspre Marginea, la vremuri mai vechi, în urmă cu mai mult de o jumătate de secol și trecut de la ceramica neagră la ceramica roșie, smălțuită, păstrînd formele din satul natal, ca toți tovarășii săi de migrație, cei mai mulți duși de pe lumea aceasta. Și atunci întrebăm iar: cite sate? Care sate?

S-ar putea să pretindem prea mult unei scrieri de acest gen, dar noi credem că o carte de etnografie scrisă astăzi, care ne aruncă pe drumurile Rădăuților astăzi, trebuie să vehiculeze informații culesse astăzi, nu ieri și cu atît mai puțin alaltăieri. De asemenea, într-o epocă programatic decisa să recupereze și să înnoieze tradiții prețioase ale acestui popor, noi mai credem că o scriere de etnografie actuală e datorată, înainte de toate, să militeze cu vehemență cel puțin întru ideea păstrării intacte a valorilor care ne-au mai rămas. Ar fi tardiv și lipsit de sens să populăm Dolheștii, acum, cu olari recrutați de aiurea. Păltinoasa nu mai poate renaște ca centru ceramic decît dintr-un impuls interior, pentru că împrejurările în care au migrat cîndva olarii din Marginea într-acolo nu mai sînt actuale și nu se vor mai repeta niciodată. Dar ne-a rămas Marginea. Și o tradiție, orice s-ar spune, e mai ușor de păstrat decît de reinviat. Cu toate că uneori se poate petrece chiar și o asemenea miracol, aproape de necredut. Și un asemenea miracol s-a petrecut chiar la Rădăuți. Și este aproape necuviincios să-l expediem într-o scriere etnografică doar în citeva rînduri.

La începutul acestui an, s-au împlinit opt decenii de la nașterea marelui olar Constantin Colibaba. Și tot cam atunci s-au împlinit cinci ani de la moartea sa, survenită la 18 februarie 1975. Cînd se născuse, la 18 ianuarie 1900, în Rădăuți mai lucrau vreo 12 olari, printre care și tatăl său, Ioan pe nume. La data aceea, tradiția ceramică de Kutu, cîndva vie în perimetrul Țării de Sus a Moldovei, zgrăfită, menținută prin truda unor meșteri autohtoni subjugate unor vechi influențe bizantine, se pierduse nu numai în timp, ci și în spațiu, ceea ce presupune o pierdere dublă.

De cînd a fost anexat universului argezean, toponimicul Kutu s-a îmbrăcat într-o aură pregnant fabuloasă. Cine știe cite ceva, după ureche, despre ceramica de Kutu se gîndește imediat la Arghezi, dar același, cînd citește *Tablete din țara de Kutu*, nu se mai gîndește la ceramica, la olărit, la olari. Lucrurile le lămurește temeinic Tancred Bănățeanu, în *Arta populară bucovineană*, o carte tulbură-

toare, atît prin precizia informației, cît și prin harul scriiturii ei impecabile. Rezumînd o pledoarie aproape patetică a autorului, vom spune că ceramica de Kutu își află originea în Țara de Sus a Moldovei și era încă vie aici cînd negustorul armean Șiadbei, în baza privilegiului din 18 iulie 1715, acordat de August al II-lea, se stabilea în tîrgul Kutu, pe

malul Ceremușului. Șiadbei venea în Ucraina subcarpatică din Moldova și el a pus bazele centrului ceramic ale cărui produse au fost ridicate la o strălucire recunoscută de un Alexandru Bahminski din Kossow. Între Rădăuți și Kutu sînt numai 70 km, pe un drum înșirat spre nord-vest, și ceramica zisă de Kutu nu este nici huțulă, nici ucraineană, nici ga-

lihană, ci provine de aici, din Moldova, originîndu-se într-o ceramică veche caucaziană, și nu întîmplător i-au facilitat expansiunea armenii. Nu întîmplător și la Kutu și la Kossow se lucra în paralel și ceramica neagră, descinsă din ceramica suceveană a secolelor XIV și XVI.

În ultimii ani de viață, mai precis între 1971 și 1975, Constantin Colibaba s-a dedicat renașterii ceramicii zise de Kutu. Îmbrăca în angobă formele tradiționale modelate din lut proaspăt, le ornamenta prin zgrăfitarea decorului, le ardea o dată, apoi întindea culorile cu pensula în cîmpurile delimitate prin zgrăfitare, le smălțuia, le ardea încă o dată, și iată că a regăsit, printr-un efort personal de recuperare, elementele fundamentale ale unei arte ajunsă la apogeu în secolele XVIII și XIX. Artă continuată acum de nepoții lui, Florin și Marcel Colibaba, fiii fiilor lui Nicolae și Ioan. Și împreună cu ei încercăm să deslușim un răspuns plauzibil la o întrebare firească: ce resort interior l-a determinat pe olarul de geniu Constantin Colibaba să se lanseze în această aventură tulburătoare? Cînd anume a răsărit în conștiința lui gîndul limpede că această menire și nu alta îi apasă pe umeri?

Poate în anii dintîntaiea întîiului mare război, cînd olarii din Kutu și Kossow mai veneau pe aceste meleaguri, cu roțile grele în care, să lucreze prin satele bucovinene o ceramică ale cărei culori dominante erau verdele, galbenul, brunul, to-pite în fabule rupte din viață. Poate în anii cînd, împreună cu sora sa Ana Kmeçi, Constantin Colibaba migraze periodic spre Roman, spre Gura Humorului, spre Cernăuți, lucrînd pe acolo ceramică înflorată cu cornul, întîlnind totodată intruchipări ale lutului care i-ar fi dat de gîndit. Poate în anii dinspre sfîrșitul ultimului mare război, cînd a fost evacuat în Oltenia și n-a mai lucrat, pentru că un olar care nu mai lucrează, desigur, este un olar care cade pe gînduri... Din punctul acesta de vedere, soția sa Elsa, care i-a supraviețuit, nu ne poate ajuta cu nimic. Constantin Colibaba însuși era un om tăcut, închis în sine și rareori își confesase gîndurile. Însă nepoții săi, Florin și Marcel Colibaba, care la 24 de ani sînt chemați să împlinescă și misiunea de instructori la școala populară de artă suceveană, dacă miracolul amintit s-a petrecut chiar în preajma lor și continuă prin chiar măiestria lor, au tot dreptul să creadă că întoarcerea bătrînilor spre o tradiție uitată nu poate fi străină de îndemnul colecționarilor din familia rădăuțeană Ioneț. Nu exista zi de vineri, zi de tîrg pe aceste meleaguri, în care profesorul Ioneț să nu-i cumpere lui Constantin Colibaba cel puțin patru-cinci oale și ce-si vor fi șoptit ei unul altuia, atunci, în acele colocvii săptămînale, nu se știe. Cert este că această colecție Ioneț, donată ulterior muzeului etnografic rădăuțean, prin vechile ei piese de Kutu, își putea asuma rolul de călăuză.

Și miracolul s-a produs, și în flacăra lui și Florin și Marcel Colibaba au zidit un elan nou, tînar. Acolo, la Rădăuți, în atelierul minuscul și girbov de pe strada Lungă nr. 8, ruptă din drumul Frătăuților, drum străvechi și împărătesc altădată, în lungul căruia și astăzi oamenii își dau binețe chiar fără să se cunoască, ca în vechile sate pierdute prin munți, pe tipii de lut și pe coastele zgrăfitate ale cînilor, o umanitate radios stilizată convergează cu pășările, domnițele bizantine mijesc ochii prea plini de tandrețe și prinții pădurilor lecului își plimbă melancolia în calești de povește. Și din ceea ce a săvîrșit Constantin Colibaba, din ceea ce săvîrșesc astăzi nepoții Florin și Marcel, se împlinește un mesaj nou, adunat de prin pulberile în care îl risipise timpul și îmbrăcat într-o nouă lumină.

Eveniment Vicșoreanu

Foaierele Teatrului Foarte Mic s-au împodobit, în acest septembrie, cu o „expoziție-eveniment” (cum o numesc afișele) de ceramică populară, datorată meșterului Victor Vicșoreanu din Horezu/Vilcei. Două sute de piese, fiecare din ele un unicat de artă, ne introduc în universul de forme, desene, culori și semnificații al unui mare olar-artist al acestei țări, dărîndu-ne nouă, celor care pășim între pereții tîcșii cu farfurii sau „taiere”, un veritabil festin de încîntări ale ochiului și dărîndu-i meșterului, acestui inegalabil meșter, unul din ultimii meșteri mari ai artei lutului la români, o reală, deși tîrzie reparație a unei nedreptăți. Se împlinesc în această toamnă exact trei ani de cînd ne-am întîlnit, la București, ultima oară cu V. Vicșoreanu. O amplă expoziție a artistului, cuprinzînd o mie de piese, patronată de Muzeul Satului și destinată inițial a îmbogăți patrimoniul acestuia, a fost, atunci, risipită, împrăștiată, printr-un gest pe cit de pripit, pe atît de neînțeles în condițiile în care, precum se știe, cîmpul acestui străvechi meșteșug se restrînge pe zi ce trece, zestia lui devine tot mai puțină și tot mai scumpă, nemaingăduînd nicidecum luxul pienderilor. Dar să trecem peste această tragică întimplare, despre care la respectiva vreme am scris pe larg, și, salutînd inițiativa Teatrului Foarte Mic, a lui Dinu Sărau, directorul său, să ne bucurăm că ne reintîlnim cu Vicșoreanu.

Orice reintîlnire cu acest mare artist provoacă surpriza, provoacă, mai exact spus, și încîntarea, dar și deruta. Fiîndcă V. V. e un inovator. Fiîndcă ceea ce face el nu face nimeni, nici în Horezu și nici aiurea. Dar cu o precizare ce se impune de la bun început: el nu inovează peste canonul tradițional, cum i-au reproșat-o unii, el nu se departează „în cetul” de tradiție, ci, ca orice mare artist, are ambiția să pătrundă în infranealitatea acesteia, la esențe. El ornează străchîni și „taiere” cu „Pomul Vieții”, un motiv vechi de veacuri, dar tratat într-o manieră care-i a lui, rafinată, modernă, originală. La fel procedează cu „Melcul”, cu „Soarele”, cu „Cocoșul” și cu „Păunul”, cu „Steaua” și cu „Virtelul”, cu „Păianjenul” sau cu „Peștii”, prin ceea ce am putea numi un „dublul proces” de transfigurare artistică: primul, de eliberare a motivului încrustat pe lut inapoi, spre natura din care țîșnește, cel de-al doilea, de sintetizare a naturii în canoanele de geometrie ale motivului folcloric, corectate într-un mod profund personal. El, altfel spus, nu închină folclorul, ci se confruntă cu el, avînd față de canonul clasic nu doar o atitudine

sentimentală, ci una suprem culturală, rafinată, meditativă. El, prin aceasta, nu falsifică, ci lucrează în duh, corectînd efecte, cristalizînd străluciri, confirmîndu-și sinei o matrice stilistică pe care o adîncește mereu, relevîndu-i inedite dimensiuni. El e un „autentic” din spirit, și nu prin literă. El este unul dintre cei mai originali căuători în cîmpul ceramicii populare, iar prin rezultate ale unui singular. Drept pentru care el, ca atîția artiști de excepție, rămîne un caz, și nu o școală.

În evoluția artei ceramicii la români, Victor Vicșoreanu pune astfel o cenzură proprie, printr-un gest care, de citiva ani, provoacă fascinația emulilor din Horezu, determinînd un adevărat frison mimetic, observat (și pe bună dreptate, respins) de o serie de specialiști ai genului. Fiîndcă experiența, patențial artistic al meșterului nu se pot, iată, fructifica. Prin usa deschisă a școlii, ci strict în laboratorul artistului, între hieroglifele gîndirii sale plastice. Acestea nu-l pot servi decît pe V. Vicșoreanu, ele nu se pot împrumuta, ele sînt inutile ca niște măsuri vestimentare prea strîmte sau prea largi pentru o serie. Rezultă de aici, poate, un anume hermetism, o senzație de univers încifrat, constrîns în sfera unui sistem, tiranic urmîrit și deci expres subiectiv, dar nu alături, ci, cum spunea, în însuși miezul de foc al tradiției, redevelopat de artist într-o înodată alcătuire. Fapt pe care unii dintre cercetătorii domeniului nu-l prea pricep, sau nu prea vor să-l priceapă (fapt simptomatic, dar și trist în același timp: la vernisajul acestei splendide expoziții, singurul reprezentant de marcă al celor ce se ocupă de artele etnografice, de cea a lutului, în speță, a fost profesorul Gheorghe Focșă I), ceea ce însă e mai mult spre dauna lor decît spre cea a artistului.

Contestat de unii, deși distins cu laurii unor recunoașteri înalte (Premiul U.A.P., Premiul I pe țară, unicul Premiul I pe țară pentru ceramică, la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României”), Victor Vicșoreanu, acest artist modest, care trăiește trudit și stîngher în Horezu lui, care n-a fost trimis prin țări străine, care din chiar Muzeul Satului românesc a fost expulzat (tocmai el, care reprezintă, după cum observa poetul Nicolae Dragoș în cuvîntul rostit la vernisajul expoziției, cea mai contemporană și cea mai înaltă expresie a artei satului, în acest ceas de răsărire al destinului ei!), continuă să ne ofere bucurii pentru ochi, pentru inimă, de o unică forță, de o inegalabilă anvergură. Pentru care îi mulțumim. Îi mulțumim și lui, le mulțumim și organizatorilor expoziției.

ILIE PURCARU ■

MIHAI PELIN ■

Dialog posibil despre:

„Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte“ (II)

Încă ceva : iepurele nu era de-al casei, din cel puțin două motive : zina subțirică i-ar fi spus feciorului de împărat să nu se ia după vreun iepure și să ajungă în Valea Plingerii ; sau, doi : i-ar fi spus iepurelui să-și bage mințile în cap și să nu-i amăgească omul cu care se însoțise, căci nu era plăcut ca el să plece de unde venise (pentru un iepure !) și ele să rămână din nou singurele și să li se urască din nou tot șezind singurele (căci, să ne reamintim : cind Făt-Frumos, după ce ele, de bucurie (să reținem !) gătiseră la venirea lui o cină plăcută numai în vase de aur și-l făcuseră cunoscut (și și pe cal, se-nțelege) tuturor lighioanelor, de putea îmbla în tihnă prin pădure, îl rugaseră (să reținem !) să locuiască aici cu dinsele, că ziceau că li se urise șezind tot singurele) ; sau, trei : dacă iepurele era de aici, din împărăția nemuririi, el n-ar fi putut fi nimerit la vinătoare, sau de-ar fi fost nimerit, n-ar fi murit, n-ar fi putut fi prins (rămânând viu — el fiind mai iute de picior ca un om, nu ?). Deci iepurele venise în împărăție nu de mult timp, poate chiar atunci. Fiarele nu-i dăduseră de urmă și nici zinele nu știuseră că va veni — fiindcă el venise pe pământul fericit, de pe pământul oamenilor și al iepurilor, prin Valea Plingerii. Valea Plingerii nu prea era păzită (nici lighioanelor nu le-ar fi convenit să nu mai fie nemuritoare), primul argument, și al doilea : ca orice animal incolțit, el a vrut să plece de-aici, pe unde venise ; și trei : venind el prin Valea Plingerii de curind, prin Valea care pe toți îl făcea să-și aducă aminte de unde sint, nu uitase așa de repede... Deci iepurele nu era nemuritor. Fiindcă a putut fi nimerit și prins de feciorul împăratului. Deci : iepurele îl va face pe Făt-Frumos să-și piardă nemurirea. Și să-și redescopere esența umană, sentimentele, dorul de ai săi etc. Dar mai rămâne o întrebare fără un răspuns, deocamdată. Se spunea că Făt-Frumos se desfăta în palaturile cele aurite, trăia în pace și în liniște cu soția și cumnatele sale, se bucura de frumusețea florilor și de dulceața și curățenia aerului, ca un fericit. Să reținem : ca un fericit ! Deci am putea spune că dobândise tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte, ceea ce era ca un fel de fericire, dar nu era într-un tot Fericirea. Și într-adevăr, numai cu dulcețea aerului, ca o plantă, sau ca o lighioană, Făt-Frumos, care se înarmase cu paloșul, sulita, arcul, tolba cu săgeți ale tătine-său și plecase pe un cal năzdrăvan într-o mare aventură a cunoașterii... Așa că el cucerise nemurirea, dar am putea totuși spune că în sinca sa nu era fericit. Și ca să-i mai treacă timpul, ieșea adesea

la vinătoare. Se spune : ieșea adesea la vinătoare. Dar aici este o enigmă : ce vina în acest pământ al nemuririi ? Lighioanele erau și ele nemuritoare. Și ele erau în dotare, apărau palatul și spațiul nemuririi de alte ființe care ar fi mai putut ajunge aici. (Prea mulți, tot nu era bine? — de puseseră zinele o armată de fiare să le păzească). Putea vina ceva ce putea muri. Ce ? Desigur, putea trage cu săgeata după pasări. Ele singure puteau trece peste neodihna fiarelor, în zbor, mai ușor chiar decât calul lui Făt-Frumos. Păsările, în inconștiența lor zburlătoare, nici n-ar fi știut vreodată că au survolat pământul nemuririi, de nu s-ar fi trezit în burta celor patru ființe nemuritoare de-aici, căpătând astfel și ele o anumită nemurire, devenind carne din carnea acestora nemuritoare. Dacă am adopta un ton mai academicesc, ne-ar trebui și un răspuns pe măsură, serios și grav, care ar putea suna astfel : el vina... Noi ne menținem părerea : iepurele era un intrus. Și fiindcă până atunci (doar Făt-Frumos ieșea adesea la vinătoare) nici un iepure nu mai fusese vinat de către eroul nostru. Și mai zicem că iepurele nostru era șchiop (venise prin Valea Plingerii aici, unu, doi, nu putuse fi nimerit cu prima săgeată de către Făt-Frumos, nici cu a doua, doar cu a treia !). Dacă n-ar fi fost șchiop și ar fi avut o fugă normală, pe patru picioare, ar fi fost lovit din prima lovitură. Șchiopătind, trecuse pe sub săgeată, unu, și doi, săgeata o luase înaintea fugii sale ! Altfel nu se explică de ce-a fost nevoie de trei săgeți (decît pentru reglarea tirului). Fiindcă, să ne reamintim, pe Gheonoaia cea rea (pe moșia căreia nimeni nu călca fără să fie omorât) o lovise cu prima săgeată (și-i luase un picior), iar pe Zgrip-soroaica de Scorpie ce se apropiase de el cu o falcă în cer și cu una în pământ și vârsind flăcări, cu o lovitură de săgeată îi zburase un cap... Să-i fi pierit eroului îndemnarea de cind se însoțise cu zina cea subțirică ? Sau de atîta moleșală nemuritoare își pierduse deprinderile ce-l făcuseră erou și nu mai era în stare să ochescă un biet iepure ? Eroare ! Poate că în el incolțise — fără să-și dea seama — dorul de locurile de unde venise. Poate că nepriceperea lui de-acum într-ale armelor de vinătoare (devenind un ins banal, nu ?) era un semn că el aștepta ceva, poate un iepure chiar, ceva care să-l rupă din acest timp al nemuririi, al uitării, aștepta ceva care să aibă o asemănare cu ceva din lumea pe care o părăsise (și iepurele nu numai că se asemăna cu un iepure, era chiar un iepure). Sau poate iepurele erau un mesager al acelei lumi ? Posibil. El fusese din nou sacrificat ! Adu-

ceera aminte, dorul, sentimentele uitate — se ivesc din nou atunci cind iepurele îl duce după el spre Valea Plingerii. Iepurele este totuși un mare artist : fiindcă, da, cu istețimea lui (poate-i rupseseră piciorul ca să nu fugă prea repede și să-l scape Făt-Frumos din vedere) reușește să nu fie nimerit cu prima săgeată (să-l poată infunda bine în Valea Plingerii pe eroul nostru) ; și mai ales ! fiindcă numai un artist poate să-l facă să uite că nu trebuie să păsească în valca interzisă. Sau poate că el acolo și trăia mai mult, în Valea Plingerii, acolo era casa lui, lumea lui. Un artist, iepurele acesta, cu lumea lui — iată cum au fost răscolite în nemuritorul erou sentimentele omnești !

— Tonul ușor ironic în care discutați despre acest basm pe unii i-ar putea intriga...
— Pe idioți, vrei să spui. Cind iubim pe cineva, nu ne este frică să și glumim pe seama lui. Dacă toate sînt solemne și sacre, ne legăm singuri cătușe la miini și ne punem lacăte la gură. Iepurele, cum îl văd eu, fiind o ipoteză, dacă vrei, și nu neapărat un adevăr indiscutabil (am oroaie de dogme) — o ipoteză rămîne și condiția artistului, pe care i-o leg lui urechilă de git. Sigur, un cap pătrat ar putea zice, bănuiești dumneață, că artiștii sînt așa și pe dincolo și că ei au condiția așa și pe dincolo, și că Valea Plingerii nu este indicat să fie legată de etc., etc. De ne-am lua după acest ton de babe bocitoare, ar însemna că eu chiar imi permit glume nesărate la adresa eroului nostru îndrăgit, Făt-Frumos. Ar trebui, crezi, să dau o declarație că „Tinerete fără bătrânețe“ mi se pare un basm genial, poate mai presus decît toate celelalte ale noastre ? Nu e cazul. S-ar imbirtoșa și mai tare, poate, și-ar zice : dar Miorița și Mășterul Manole ? ! etc. Să revenim, calm, la oile noastre. Mulți eroi care pornesc într-o mare călătorie o fac cu un scop practic : în „Mama ciuminii de la marginea lumii“ (un împărat avea în curtea palatului un pom căruia nu i se vedea vîrful : le-a spus feciorilor săi, trei : cine-i va aduce poame din acest pom, va fi împărat în locul lui), Petrișor al mai mic dintre frați, ajunge după îndelungate peripeții pînă chiar și la Mama Ciuminii de la marginea lumii ca să poată pînă la urmă să aducă acasă o traistă de poame din pomul fără sfîrșit (am putea zice noi) : „și cind s-a înapoiat în casili lu ta-so, împăratul, nu mai era nimic, era pustiu acolo. Cite veacuri, ciți ani n-o fi trecut pînă a făcut el treaba aia !“

(Va urma)

D. R. POPESCU

Nu numai despre lei este vorba...

C. Leu, în Flacăra nr. 36/1980, în replică la intervenția noastră, apărută cu două numere înainte, mizează pe faptul că nici o redacție din lume nu ne va oferi spațiu publicistic pentru a pune pe două coloane un roman cu același roman. Numai că miza aceasta nu e prin ea o dovadă a așa-zisului său efort către brevilocvență. O concepție personală asupra romanului se poate experimenta și altfel decît pe punga cumpărătorului. Cine compară cărțile indicate de noi nu ajunge decît la concluzia că efortul invocat se referă doar la citeva pagini. Și trecem peste faptul că nu ar fi decurs nimic rușinos pentru C. Leu din actul de a specifica limpede, fără echivoc, pe coperta interioară a volumului **Această viață sentimentală**, că e vorba de ediția a II-a, brevilocvență, a volumului **Viața particulară a lui Constant Hagiu**. În ce privește modul cum a fost remunerat pentru aceeași carte apărută sub titluri diferite în edituri diferite, C. Leu substituie probelor afirmațiile. Mai mult decît aspectul pecuniar al afacerii, important pentru noi, în continuare, rămîne aspectul moral al tragerii pe sfoară a celor care încă mai trec pragurile librăriilor cu bunăcredință. Iar Atanasie Toma era bine să-și angajeze un avocat înainte de a publica în numele legii sub titlul **Alerță la Interpol**. Ce scrie Atanasie Toma, cu mina lui, în capitolul introductiv al „noului“ său volum ? „Iată-mă așadar, din nou în pragul unei noi (s.n.) «misiuni» la Interpol...“ Și așa mai departe, schimbînd doar subtilități și nume de personaje din însășiările lui mai vechi. Nu ne însușim nici opinia conform căreia intervenția noastră din Flacăra nr. 34/1980 ar fi un atac la persoana. Cind e vorba de practici delezabile, nu ne putem referi decît la înșii care le practică, nu la flori sau la fluturi. Este ultimul nostru cuvînt în această afacere într-un totuși asemănător afacerilor în care cuvîntul din urmă, mereu, îl au doar cinismul și leii.

MIHAI PELIN

P.S. Baladele pămîntului natal de C. Leu (Ed. Ion Creangă, 1979) reproduce textul integral din **Balade** de C. Leu (Ed. Tinerețului, 1965). Din nou nu se specifică ceea ce se cuvenea specificat : ediția a II-a...

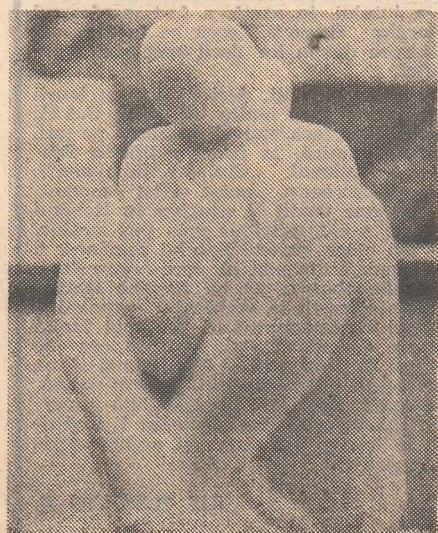
Cărțile redactorilor noștri

Un roman-poem

O carte parfumată, ca să zicem așa, de o poezie discretă este „Drumul spre Steaua Polară“, roman semnat de Pia Olaru și apărut de curind la Editura „Eminescu“. Fără a lăcuți textul cu straturi succesive de metafore, autoarea întreprinde, din înmănușcherea citorva destine, impresia că efluvii lirice nu sînt doar un mod de a acoperi insuficiența epică a romanului, ci sînt conținute în chiar simburile de adevăr de viață pe care el îl cuprinde. Povestea pe care o destăinuie cartea este relativ simplă, sumară, narațiunea e numai un pretext, o minimă punere în scenă pentru analiza unor delicate stări sufletești. Nimic extraordinar nu se petrece în „Drumul spre Steaua Polară“ în afară de dorința vizibil ambițioasă, de a stîrni interesul cititorului asupra ceea ce am numi drama, alimentată de singurătate și neînțelegere, pe care un cerc de oameni cit se poate obișnuiți o trăiește. Pia Olaru scrie o carte în primul rînd despre singurătate. Toate personajele reprezintă oameni solitari. Și stewardesa Corina Sandu, așa cum trăiește ea dincolo de surisul tonic și optimist, de afiș de reclamă al unei companii de transporturi aeriene, și părinții acesteia, ce se despart în virtutea acțiunii devoratoare prin care timpul ruinează o fostă concordie conjugală, și generalul Fronea, și soția acestuia, și slujnica lor, după cum și tinărul Dan Velea, damnat intrucivta în chip operetistic, personaj neașezat pe de-a-ntregul într-o structură proprie și de aceea oarecum confuz, intruchipat din reminiscențe literare și romănțioase. Dar, deopotrivă, aceste personaje luptă fiecare pe cont propriu să iasă din turnul singurătății care-i acaparează zilnic. Abia în această privință autoarea le acordă posibilitatea unei individualizări mai sublimiate iar registrul în care ele se exprimă pornește de la

treapta de jos, să-i zicem infernală, grotescă, a erotismului senil și agresiv pe care-l manifestă generalul și generația Fronea, pînă la clipa ingerescă în care Corina Sandu și Dan Velea se întîlnesc și își declară dragostea. În cele din urmă, eroina moare într-un accident de avion. Ar rămîne să înțelegem că moartea ei e o jertfă după împlinirea căreia citeva destine se rează într-o matcă mai firească. Pe tabla de șah a lumii apropiate Corinei Sandu, accidentul este mișcarea care desferecă jocul, îl purifică, îl face iarăși inteligibil. Viața poate fi o dramă, dar dincolo de sfîrșitul dramei începe iarăși viața, triumfătoare, pe același urcuș, poate îndreptîndu-se spre același deznădămint, mereu și ciclic reluat. Cartea trimite către acest înțeles în primul rînd prin faptul că, așa cum spuneam, ea nu se mulțumește să descrie minuțios, „obiectiv“, un mănunchi de biografii ci înteste către starea de „risipită grație“ a unui veritabil poem despre iubire și singurătate, ceea ce și explică de ce nu lasă în urmă, pe măsură ce se înaintează, prea mult de povestit ci se „topește“ odată cu lectura, ca un fulg răcoros și curat de zăpadă, fie el chiar și venit dinspre Steaua Polară.

DUMITRU ELIADE

AURELIAN BOLEA — „Compoziție“

Opinii la opinii

Din nou — muzica tînără

În numărul 27 (1308) al revistei noastre am publicat sub titlul **Muzica tînără**, un articol în care răspundeam unei scrisori. Rubrica sub care apărea era intitulată ca și acum dealtfel, **Opinii la opinii**. Și opiniile n-au întîrziat să apară, concretizate în citeva scrisori, mai toate susținînd poziția noastră. Una singură semnată Ion Sirbu (Brașov) nu împărtășește aceeași idee, autorul ei referindu-se și la interviul acordat de Victor Socaciu în nr. 28 (1309) al revistei **Flacăra**.

Dacă în scrisoarea căreia i-am răspuns în nr. 27 (1308), ne vedeam față-n față cu un fidel al muzicii populare, de această dată avem de-a face cu o persoană cu o educație muzicală (și se pare nu numai muzicală) ce înclină spre clasicism. Deschideti televizorul pe programul 2, radioul pe oricare din programe (cu precădere programul 3) și veți avea muzica preferată (ce-i drept, nu chiar la alegere). Nu același lucru se poate spune în privința **muzicii tinere**. Este adevărat că în ultimul timp s-au adus îmbunătățiri în programarea acestui gen și e tot atît de adevărat, după cum remarcăți și dumneavoastră, tov. Ion Sirbu, că nu există o selecție prea severă (din prea mult entuziasm sau din lipsă de interes), ba chiar uneori, privind la TV, avem senzația că oricare din noi poate apărea pe micul ecran cu succes, chiar dacă n-am pus mina vreodată pe vreun instrument. Dar de aici și pînă la a afirma, referitor la cei ce au făcut începutul în acest domeniu : „spre norocul muzicii și spre ghinionul lor, aceste „talente“ au dispărut repede“, e o distanță atît de mare, încît calificativul **exagerat** este net depășit. Fiindcă (lăsînd la o parte îndolala că numai norocul sau ghinionul pot hotărî) — n-au dispărut, dimpotrivă, valorile certe s-au impus.

O dilemă mai veche îl frămîntă și pe Ion Sirbu : poate compune muzică cineva care nu are studii superioare în acest domeniu ? Este convins că nu. Imi permit să pun următoarea întrebare : ce a făcut omul mai întîi, a cîntat sau a scris muzică ? Oare scrierea să fi apărut înaintea vorbirii ?

Bineînțeles că în funcție de cultură, de educație, poți face lucruri mai bune și

mai bine (valabil în orice domeniu), dar în artă primordial este **talentul**, aceea sensibilitate în plus a celor ce tocmai **prin asta** se diferențiază de semenii lor. Tot așa nu putem face nici un secret din faptul că numai talentul nu e suficient.

Este foarte necăjit Ion Sirbu din Brașov deoarece a citit pe genericul unei emisiuni TV : „Consultanți muzicali — M. Vintilă, V. Socaciu“. În afară de faptul că este vorba de două din numele recunoscute de mare public (desigur, nimeni nu poate avea sau pretinde unanimitate de adevăzuni), îl informăm că poți avea pregătirea necesară într-un domeniu și fără să fii fericitul posesor al unei patalamale. Sînt cunoscute cazuri de muzicieni care au reușit la concursul de admitere al Conservatorului, după ce deveniseră deja celebrități mondiale.

Mulțumim și pentru urările de succes în muncă și îi dorim și noi același lucru.

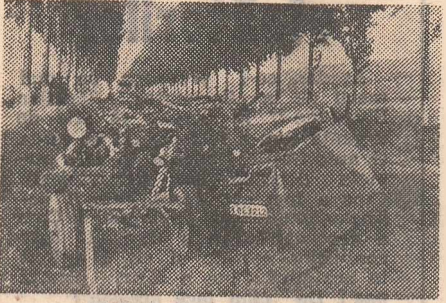
DORU STĂNCULESCU

TIBERIU BENTE — „Fetiță cu pălărieșă bunicii“

Cronica șoselei

O secundă de neatenție!

Constantin Gabor din comuna Măgi-rești, județul Bacău, își incurajă căluțul înhămat la căruța plină ochi cu lemne de foc. Prevăzător, căruțașul își echipase vehiculul cum scrie la carte: felinar aprins așezat la loc vizibil și doi „ochi de pisică” care se vedeau de la câteva sute de metri.

„Hai murgule, nu mai avem decât puțin și ajungem acasă”. Și murgul simțind apropierea curții cunoscute, marea pasul spre a-și primi cit mai curînd tainul de văz.

Dar căruțașul n-a mai apucat să parcurgă cele câteva sute de metri care îl despărteau de casă. A observat, ce-i drept, o mașină cu farurile aprinse, venind din spate, a avut apoi la un moment dat impresia că autoturismul va ocoli căruța, dar n-a mai avut măcar timp nici să numere pînă la trei, că s-a și trezit cu mașina înfiptă în lemnele căruței și cu o lovitură puternică la picior.

Autorul accidentului a intrat în posesia permisului de conducere la 15 ianuarie 1980. În ziua cu pricina G.B. a lucrat împreună cu fratele său I.B. și I.M., un cunoscut, ambi mecanic auto la Intreprinderea orășenească de transporturi auto Moinești, la repararea autovehiculului. Improprim spus lucrât, deoarece în timo ce mecanicii mestereau la motorul mașinii, G.B., mare amator de automobile, dar mai puțin cunosător al tehnicii auto, le sorbea din ochi fiecare mișcare. „Vrei neapărat să ne furi meseria, Gheorghită”, i-a zis la un moment dat în glumă I.B., fratelui său.

„Aș, de unde, vreau doar să-mi cunosc cit mai bine mașina”, a fost răspunsul.

În jurul orei 20.00, la hotarul amurgului cu noaptea, cei trei s-au urcat în mașină. G.B. făgăduise fratelui și cunoscutului său să-i ducă acasă. Unul dintre pasageri s-a așezat în dreapta pilotului, iar al doilea a ocupat locul din dreapta, pe fotoliul din spate.

Conversația despre mașini, despre motoare, despre conducerea autovehiculelor îi repută în timp ce lucrău la mașină a continuat și mai aprins în timpul deplasării autoturismului.

Ușurați parcă de terminarea cu bine a reparației, cei trei puteau acum să discute în voie.

Pilotarea mașinii în timpul nopții nu e un lucru deloc simplu, chiar dacă șoseaua e uscată, nu plouă și nu e ceață. Atenția șoferului trebuie să se concentreze, mai ales cînd experiența sa se reduce la câteva mii de kilometri rulați, ca în cazul lui G.B., numai și numai asupra conducerii mașinii și drumului. Apariția unor obstacole pe șosea în timpul nopții e mult mai dificil de sesizat, știut fiind că pilotul dispune în condiții nocturne de o cantitate de lumină de 3000 de ori mai mică în comparație cu deplasarea pe timp de zi.

Absorbit de discuție, pilotul observă tirziu căruța și mai ales nu-și dă seama pe deplin de gabaritul în lățime al acesteia. El se înfige cu partea din dreapta mașinii în încărcătura căruței. Un lemn străpunge parbrizul și lovește mortal pe cei doi pasageri din mașină. Șoferul scapă neatins. O parte din lemnele căzute din căruța lovesc pe căruțaș provocîndu-i fractura gabei piciorului stîng.

O vină revine și celor doi pasageri. Știindu-l novice, nu trebuiau să-l antreneze pe pilot în discutii, ci să-l facă mai degrabă atent asupra obstacolelor existente pe șosea. Au plătit cu viața imprudența lor. O deplasare scurtă (doar cîtiva kilometri despart Moinești de comuna Măgi-rești) cu viteză ponderată, cu o mașină în bună stare se termină totuși tragic.

Din nou în cauză un începător care își supraestimează capacitatea de conducere și calitățile de pilot, din nou un accident (al o sută cincizeci și nouă în acest an) provocat de o secundă de neatenție.

Colonel VICTOR BEDA ■

Fotbalul, „ciuma” secolului XX

Pentru a înțelege mai bine, pentru a ne edifica asupra problemelor ce decurg dintr-o organizare la obiect a fotbalului (deși „nimic nu durează fără schimbare” în fotbal, ca și în viață!) — și nu de a-l trata de-a valma cu alte discipline, sau a vorbi de el cu ochii și mintea copilăriei... descurte — să vedem ce a ajuns astăzi pe mapamond JOCUL DE FOTBAL pentru întreaga gamă de „protagoniști” (jucători, conducători, public, croniciari...).

Este deja universal acest sport, denumit de unii „sport de ciungi”. Africa, cuprinsă de frenezia lui, face să crească stadioanele ca ciupercile — cele construite cu 7-8 ani înainte de la 35 000-55 000 de locuri sînt astăzi cele mai modeste... R. F. Germania, deținătoare a două trofee mondiale (1954 și 1974 cînd dealtfel și-a compus imnul „Fotbalul este viața noastră”), te înspăimîntă cu cei 3 800 000 de jucători legitimați (din care numai 360 superprofesioniști și 1 150 amatori), 115 000 echipe (din care 65 000 formate din tineri de pînă la 18 ani) și cu cei 7-8 milioane de spectatori prezenți anual. Dar și cu bugetele uriașe ale cluburilor pentru primele și salariile idoliilor care fac să pălească de gelozie chiar și marile vedete ale cinematografului. Sau Italia, unde organizarea este impecabilă, iar „mafia” fotbalistică pedepsită aspru, indiferent dacă infractorii sînt competitori mondiali! Totul fiind prevăzut, rotat, înșurubat și verificat practic în țara (citiți bine!) a 15-20 de milioane de „tifosi”, care lasă la ghi-

șeele cluburilor ofranda pasiunii lor. Dacă însă vrem să înțelegem în ce grad poate fotbalul să dezlanțuie pasiuni extraordinare — întreținute ca și cum s-ar des-cărca milioane de litri de benzină asupra unor păduri incendiate, în fiecare zi — să ne gîndim la Brazilia. Triplu campion mondial, fotbalul brazilian posedă stadioane de 100 000 și chiar 200 000 de locuri, unde își dau întîlnire între 10-15 milioane de „cariocas”, toți posedînd un cult al „zeilor” care depășește orice închipuire. „Pele este Michelangelo al nostru”, spune într-o zi fostul președinte Kubitchek; iar un comentator aprecia că „...avea dreptate, dacă gloria se măsoară cu celebritatea, căci aș jura că sute de milioane de oameni, de pe 5 continente, nu știu de exemplu cine a fost sau este președintele Republicii Brazilia, dar toți îl recunosc pe Pele drept cel mai celebru brazilian din toate timpurile”. Timp de 4 ani, înainte de 25 iunie 1978, Argentina a fost capitala fotbalului planetar, „regele” fotbalului cu cratere urlătoare, cu oceane de oameni „incendiînd” natura cu torțe de pasiune exaltată și inundînd străzile cu „papelitos”, spectacole regizate ad-hoc de evoluțiile „toreadorilor” din arenă. Adică spectatori... bani... transferări fabuloase pentru „picioare de aur”... pariuri... comerț... traficuri... intrigi... totul punîndu-se în mișcare cînd fotbalul intra în scenă. Se uită brusc toate necazurile, durerile din momentul începerii partidelor. Vezi cu ochii larg deschisi cum se intronează plăcerea, savurarea jocului echipei preferate... fericirea deplină și pură de a juca... de a dansa... de a scrie poeme... de a cînta... de a picta... de a

vorbi... de a stringe în brațe pe primul venit... de a visa... de a trăi cu adevărat senzația că și tu poți executa, chiar mai bine ca cei din arenă, că poți selecționa și trimite în teren pe cei capabili, condamîndu-i voit să învingă sau...

Lupta pentru înțietate internă și internațională scutură fără încetare competiții, mătîrînd pe cei slabi glorificînd pe cei puternici, eficacitatea fiind regula de bază a tuturor lucrurilor. În plus, pentru noi fotbalul mai dezvoltă: luptă cu sine, exigență față de propria persoană, auto-depășirea, spiritul de sacrificiu, puritatea morală, trebuințe și motivații: educarea curajului, ambiției, emulației, fermității, perseverenței, calmului, modestiei, onestității, spiritului colectiv, dorința de afirmare a ECHIPEI, a ȚĂRII. Astăzi FOTBALISTUL nu mai poate fi o persoană particulară oarecare, ci reprezentantul unei colectivități. Cu alte cuvinte, trebuie subliniat faptul că gustul efortului îl dă PASIUNEA, înfrîngerea dificultăților o dă RESPONSABILITATEA, dorința de a învinge o dă ORGOLIUL de a imune ECHIPA. E lîmpede, COMPETIȚIA CERE REZULTATE, dar tot ea reclamă un gen anumit de viață. Or, muncînd puțin devii complice, necerînd din comoditate, nesolicitînd din nepreciepe devii infractor! La marile echipe, realizarea continuă a unor raporturi deosebite și a unei cooperări pentru a găsi și aplica împreună soluții practice la întregul complex de probleme impuse de FOTBALUL INDUSTRIAL pleacă în primul rînd de la o autentică disciplină de fier, care transformă lent dar sigur VIRTUTILE INDIVIDUALE ÎN RAȚIUNEA DE A ÎMPUNE ECHIPA pe plan național și internațional.

CONSTANTIN TEAȘCA ■

Un centru permanent de pregătire

După cum se știe călăreții noștri s-au comportat bine la Moscova: echipa de dresaj a obținut medalia de bronz, iar cea de obstacole s-a clasat pe locul al V-lea. Locurile ocupate sînt meritorii însă pentru a fi realiști este bine să privim lucrurile cu luciditate și să recunoaștem că împrejurările ne-au avantajat într-o bună măsură, datorită participării reduse. Astfel, la Proba Olimpică de dresaj pe echipe au concurat numai 4 echipe (U.R.S.S., Bulgaria, România și Polonia), iar la Proba de dresaj individuală un număr de 12 călăreți. Privind notele acordate concurenților români la Proba individuală, ne-am putut da seama de marea diferență de puncte ce i-a despărțit de primul loc. Reamintesc că diferența lui Anghelache Donescu, clasat pe locul 6 cu 960 puncte, este de 410 puncte față de câștigătoarea probei Elisabeth Theurer (Austria). De asemenea, Petre Roșca (locul 11, 741 puncte) și Dumitru Velicu (locul 12, 720 puncte) s-au aflat față de primul loc la o diferență de 629 puncte și, respectiv, 650 puncte, ceea ce înseamnă foarte mult. Călăreții noștri, deși execută mișcările impuse exact sau aproape exact în punctele stabilite de regulamentul, obțin totuși note mici. De ce? Din impresiile personale făcute cu ocazia vizionării și a comentării probelor olimpice de dresaj la televiziune, am ajuns la concluzia că materialul nostru cabalin cu care s-a concurat la Moscova nu a întrunit toate calitățile necesare (frumusețe, gabarit, eleganță, elasticitate, ușurință și amploarea mersurilor și a mișcărilor). Totodată, nici ținuta și poziția călărețului pe cal, în timpul execuției programului, n-au fost la cea mai înaltă cotă.

Proba de obstacole pe echipe. Marele premiu de obstacole, a prilejuit României ocazia de a reintra în arena olimpică după 20 de ani (ultima fiind la J.O. Roma — 1960). Echipa de obstacole (4 călăreți), deși nu a beneficiat de pregătire olimpică, a fost totuși trimisă la Moscova, știindu-se că prezența se va rezuma numai la 6 echipe (U.R.S.S., Polonia, Mexic, Ungaria, România și Bulgaria). Reprezentativa noastră (Al. Bozan, Dania Popescu, D. Velea, I. Popa) a acumulat 150,50 puncte de penalizare și a ocupat locul al 5-lea, înaintea Bulgariei, în timp ce U.R.S.S. (clasată pe primul loc) a realizat numai 20,25 puncte, diferența fiind, de asemenea, foarte mare.

Care ar fi, în rezumat, învățămintele J.O.?

Cu actualul material cabalin existent la cluburi este greu de presupus că vom putea forța ușile marii performanțe.

Totuși, chiar în această situație, s-ar putea realiza loturi valoroase dacă atît cît și călăreții vor fi pregătiți și rotăți după cele mai moderne metode, în cadrul unui CENTRU PERMANENT DE PREGĂTIRE (cum există în majoritatea țărilor care domină sportul equestru). În care să fie concentrați cei mai valoroși cai și călăreți, pe specialități, și unde să fie pregătiți de către antrenorii cei mai competenți.

Realizarea acestui deziderat mai vechi va aduce echității noastre, cu siguranță, și alte trofee internaționale de prestigiu, alături de medalia de argint cîștigată de H. Rang la J.O. de la Berlin din 1936 și de cea de bronz, cucerită de echipa românească de dresaj la Moscova.

FELIX ȚOPESCU ■

Antrenorul și jucătorul

Cele două noțiuni sînt în general privitye separat. La fel le vedeam și eu nu cu mult timp în urmă, considerînd că fiecare din cei doi își are drumul lui bine precizat, implementarea reciprocă fiind condiționată doar de durata timpului în care cei doi lucrează împreună. Așa s-a întimplat cu mine, așa s-a întimplat și cu alții, atunci cînd antrenorii întîlniți erau lipsiți de acea personalitate puternică, care domină, împune și modelează caracterul.

Abia mai tirziu mi-am dat seama că, de fapt, fiecare din cei cu care am lucrat mi-a lăsat cite ceva.

Unii mai mult, alții mai puțin, în funcție de cunoștințele și pregătirea lor, de entuziasmul și dorința lor de mai bine. Personalitatea antrenorului este decisivă în formarea caracterelor, în educarea jucătorilor, în obținerea rezultatelor. Și totuși în spatele rezultatelor, a înfrîncărilor din teren se află jucătorii. Fiecare vine în sport cu o anumită doză de încredere, de speranță, de decizie. Unii rămîn, dar cei mai mulți renunță. Fie că talentul lor n-a fost susținut de un caracter puternic, dirz, de un temperament de campion, fie că pregătirea lor, cunoștințele lor, n-au fost pe măsura a ceea ce se aștepta de la ei. Jucătorul intră în viața fotbalistică, o viață aspră, dură, înșelătoare, uneori îngrată, alteori minunată, cu zestrea lui de cunoștințe acumulate din sfaturile și priceperea educatoilor lui. Copilul care pătrunde în fotbalul marii performanțe se maturi-

zează repede în contact cu dificultățile cărora trebuie să le facă față: antrenamente și jocuri, înfrîngeri și victorii, aprecieri și critici și, peste toate, o imensă responsabilitate. Aceea de a fi permanent la înălțimea numelui pe care încearcă să și-l facă, la înălțimea speranțelor puse în el. De fapt, trecînd peste confruntarea cu adversarul, jucătorul are de suportat o primă confruntare cu mult mai puternică: confruntarea cu el însuși. Să știe dacă are puterea de a trece peste momente dificile, extreme, de a le domina și supune. De-abia de aici încolo se poate spune că sportivul este disponibil pentru confruntarea cu adversarul, pentru depășirea acestuia.

Iar sportivul, omul care joacă, nu face altceva decît să aducă în această luptă priceperea, căldura, forța și inteligența omului care l-a pregătit, a omului care l-a format, a antrenorului. Acestuia îi revine sarcina de a pregăti jucătorul pentru asprimea luptei sportive, de a-l fortifica, de a-i atenua slăbiciunile, de a-i modela caracterul, de a-l face să-și cunoască posibilitățile. Pentru că, de fapt, ai jucătorul, așa cum îl creștii, iar succesul unuia nu poate fi despărțit de munca celuilalt.

De aceea responsabilitatea antrenorului este, în primul rînd, una de educație. Dar cîți au oare puterea, priceperea și pasiunea să și-o asume?

MIRCEA LUCESCU ■

Încercări

A fost interesantă ultima noastră etapă, atît prin adevărul neașteptat al rezultatelor, cît și prin simbolul interpretativ al lor. Deci neașteptat și nepermis, poate (!), echipa lui Viorel Mateianu a fost surclasată în „Curtea” Argeșului. Echipa lui Pigulea, pe teren propriu, „s-a certat” greu cu ceea ce putea să împună ca joc, pînă în final, unicul profesor care este Angelo Niculescu. Și echipa lui Mircea Lucescu a fost învinsă la Brașov, tot spre final. Jocul lor a fost, indiferent de soarta lui scrisă ca scor, interesant. Sînt oameni care gîndesc fotbalul și jocul acesta, prin încercarea lor, are nevoie de așa ceva. Și Mircea Lucescu și Marcel Pigulea și Viorel Mateianu vîd, simt și încearcă să joace jocul după mintea și, s-ar putea, înțelepciunea lor în acest domeniu. Este bine că încearcă în această lume pe care și ei au creat-o la prețuri foarte mari, este păcat că nu reușesc tot timpul, și frumos pentru noi, cei atît de mulți din afară, că nu le pricepeam pe de-a întregul sfîrșurile. Echipa din Baia Mare vrea să joace „totul” în puțînul de concepție al fotbalului nostru, merită fubită numai și pentru atît, dar, după mine, încercările sînt uneori stîngace pentru a fi rude de singe cu marele fotbal de care nu numai că ne speriem cînd ne punem la încercare, dar de care ar trebui să ne și cutremurăm atunci cînd încercăm să

teoretizăm totul, noi, acești simpatici care sîntem atît de departe de a teoretiza ceva. Pigulea, și el, reușește într-un arc de beton admirabil, realizat din toate punctele de vedere, momente de fotbal bun.

Este puțîn mai greu de a spune ceva, deocamdată, despre jocul Hunedoarei. Nu mi-au plăcut, ca sens, pasele lui Mircea Lucescu cu propriul portar (el trebuind să fie atacant și din vocație), deși generația tînără și plină de adevărat talent a lui Klein, Gabor, Văetuș sau Petcu este călătă și antrenată la un foc foarte bun, fiind opera lui.

Aș vrea să mă credeti că la „consumul” acestor mici întreprinderi de fotbal, mulți pot reuși adjudecarea tuturor titlurilor ce pot fi oferite de fotbalul nostru. Să nu ne repezim chiar toți, și pentru că de prea multe ori „pretul pierat” este al răminerii și nu al succesului final. Este bine că acești oameni de fotbal pe care trebuie să-i iubim și prin încercarea lor mai mult sau mai puțîn adevărată de a face ceva, sînt printre noi. Construcțiile lor de joc sînt autentice. Mănușa este aruncată. Să ne imaginăm și prin aceste semne primăvăratică de gîndire că zilele fotbalului nostru vor fi mai bune. Să sperăm!

CORNEL DINU ■

Lumea în care trăim

O prea dulce tiranie...

Toți trăiesc pe aceeași planetă. Pe acest pământ atât de zbruciat, obsedat de nenumărate probleme. Pe acest pământ care cunoaște foametea. Pe acest pământ care cunoaște supraalimentația. Numai că foametea bintuie în zone întinse, afectează popoare întregi, iar supraalimentația „tiranează” o pătură subțire din populația planetei. Dar, oricum, fenomenul merită a fi reținut, deoarece dezvoltarea complexității și paradoxurile lumii în care trăim.

Foametea nu-i o invenție a ziariștilor în goană după senzațional. Anul trecut — aflăm din datele oficiale ale UNESCO — 15 milioane de oameni au fost secerăți de flagelul acesta. Anul acesta vor fi, probabil, mai mulți. Foametea bintuie nu numai în Sahel, ci și în alte regiuni ale Africii. Năpraznică maladie a civilizației lovește crunt numeroase state aflate în stare de subdezvoltare. Dar foametea poate fi înlăturată nu numai în Africa, ci și în Asia sau America Latină, chiar dacă Africa își are propriile ei recorduri: unul din patru copii moare anual din pricina foametei și a bolilor provocate de subnutriție. S-a calculat că 450 000 000 persoane, ceea ce reprezintă 10 la sută din populația globului, suferă din cauza subnutriției.

Dimensiunea înspăimântătoare a flagelului nu poate și nu trebuie să fie trecută cu vederea. Pentru că, în ultima instanță, foametea, de care suferă numeroase popoare, este efectul veacurilor de subjugare colonială, de exploatare și aspirare imperialistă. Cămplit este faptul că această foamete despre care scriu pe larg ziarele și pe care o întărim în cutremurătoare imagini fotografice sau ale emisiunilor de televiziune, se produce spre sfârșitul unui secol care a descătușat omul, i-a permis să se îndrepte spre spațiile nesfârșite ale Cosmosului, un secol de mari invenții și fantastic progres și, totuși, de groaznică rămânere în urmă.

Paradoxul acestei lumi îl formează, însă existența simultană a două fenomene: foametea și supraalimentația. În timp ce în „lumea a treia” se moare de foame, o maladie rușinoasă amenință ansamblul țărilor bogate — supraalimentația. În timp ce lumea săracă crăpă de foame — scria o revistă franceză — lumea noastră îndestulată riscă să crape pentru că mănincă prea bine. „Bogații” nu sînt la adăpost de excesele lăcomiei, nu scapă de consecințele zahărului, grăsimilor, ouălor consumate peste măsură. După datele statistice publicate în volumul „Cei ce se alimentează inegal” al profesorului francez Marian Apfelbaum, în S.U.A. sînt 4 milioane de „obezi masivi”, adică 2 la sută din populație. Un american din trei este prea gras. 9 la sută din copii sînt anormali de grași din cauza consumului exagerat de dulciuri. O comisie a Senatului american, condusă de McGovern, in-

trunită inițial pentru a studia subnutriția în lume, a constatat treptat, cu groază, că poporul american, în imensa lui majoritate, mănincă prea mult și nechibzuit. Risipa de alimente, ca urmare a discrepanței dintre consumul efectiv și necesarul de fapt al unei alimentații raționale este uriașă. Excesul alimentar și mai ales de zaharuri ca și excesul de băuturi întrec orice măsură. Toate cercetările, toate analizele specialiștilor comisiei senatoriale au condus la concluzia indiscutabilă că între obișnuințele alimentare, obezitate și mortalitate, există o interdependență directă, un raport nemijlocit. Dealțul, profesorul M. Apfelbaum demonstrează în cartea amintită, prezentînd o serie întreagă de date statistice oficiale, că o treime din americani și francezii mor în urma unor maladii vasculare care sînt foarte rare de exemplu în Africa. Din păcate, concluzionează el, prea dulce tiranie” a consumului abuziv de dulciuri are din ce în ce o mai mare și nefastă influență asupra sănătății oamenilor.

Ciudățenia situației este legată însă și de reacțiile celor ce vor să mențină alimentația irațională, să nu o modifice. „Food business” (marele capital din industria alimentară a S.U.A.) acoperă 28 la sută din reclamele tuturor posturilor de televiziune americane, ceea ce înseamnă o investiție, nici mai mult, nici mai puțin decît 4 000 000 000 dolari anual! În schimb Fundația pentru nutriție, care își propune să educe telespectatorii, să-i convingă să se alimenteze potrivit cerințelor reale de sănătate, dispune de abia... 400 000 de dolari. În competiția dintre profitorii supraalimentației și demascatorii „prea dulcii” tiranii, miliardele de dolari asigură, în continuare, reușita „food business”-ului.

Nu știu în ce măsură avertismentele specialiștilor vor determina bogății lumii să mănince sau nu, mai puțin și mai rațional în viitor. Un lucru este însă sigur, și anume, că din irosirea sfidătoare a unor bunuri consumate irațional în țările avute, s-ar putea hrăni milioane de înfometați pentru care o bucată de piine înseamnă, uneori, viață. Dar dacă reflectăm mai profund, paradoxul pe care l-am semnalat reflectă, în fond, fiziologia unei lumi care plătise un greu tribut înechității. O inechitate dezvăluită în multiplele ei aspecte la recenta Sesiune specială a O.N.U. consacrată noii ordini economice internaționale. O inechitate care are implicații serioase pentru umanitate în ansamblu. O inechitate care pledează pentru o atitudine nouă a statelor industrializate față de problemele complicate ale „lumii a treia”. În fond, o realitate care relevă că această lume în care trăim, mai are de străbătut un drum lung spre a deveni mai dreaptă și mai bună.

AL. PINTEA ■

Mondo umano ?

Vînătoarea vînătorilor

Așadar, ce-i preocupa pe mal marii de la „Societatea Băncilor Elvețiene”? Ei doreau să afle de urgență cum a fost posibil ca vama și autoritățile franceze să afle numele depunătorilor (frauduloși). Cine a fost avizatorul, cum îl defineau mai delicat unele știri? Cum a procedat? Cui a transmis lista conturilor secrete și cît a primit în schimb? Cine a făcut primul pas? De cînd face aceasta?

Insistența cu care numele lui Liorot și al lui Rul apăreau pe procesele verbale ale confruntării cu primii frauduloși francezi depistați a reprezentat un indiciu serios pentru zeloșii paznici ai secretelor de la băncile elvețiene. Iar aceștia pînă de-a suflului la gura momentul în care Liorot și Rul sau alții omologi de-al acestora, vor călca pe bec. Acest moment n-a întârziat mult. În martie 1978, un anume Herman Stroehlin, informatician bine cunoscut la U.B.S. (Uniunea Băncilor Elvețiene) este eroy unei întâmplări despre care părțile — helveții și francezii — au oferit versiuni diferite: prima că Stroehlin a fost victima unui șantaj din partea vameșilor francezi; a doua că însuși elvețianul și-a oferit serviciile în schimbul unor onorarii consistente.

Care a fost adevărul poate doar Stroehlin știe, deși s-a emis părerea că pînă și el putea fi înșelat în privința adevăratei identități a unor interlocutori și a adevăratei lor feluri ale acestora. Cert este că, din ianuarie a.c., Stroehlin a intrat, pentru un timp în serviciile de securitate ale U.B.S. care, spun specialiștii, i-au oferit rolul „oii ce va atrage răii lupi francezi”. Mai departe, scenariul poate fi ușor bănuț: la telefon Stroehlin a explicat vameșilor că și-a părăsit postul dar că are un prieten interesat de propunerile lor. Joi, 10 aprilie, la Zürich în gomosul hotel Sheraton, lui Rul și lui Schultz le este prezentat un alt informator: un anume Ralf Elsener. În paralel, începînd de la banalele cuvinte și gesturi de salut și pînă la discuțiile cam a-prinse privind fondul problemei, a-prinate de filmat ascunse și magnetofone cu microfoane mascate înregistrează totul. Mai ales că Ralf Elsener nu este deloc un novice: e una și aceeași persoană cu ex-geantul șef al securității de la U.B.S., un as al curselor bine ticluite.

Cinci zile mai tirziu, cu toate precauțiile luate de ambele părți — vameșii vin tot singuri, fără vreun superior, cum ar vrea noul lor „avizator” iar acesta cu tot arsenalul necesar flagrantului delict — are loc o nouă întâlnire în restaurantul gării din Basel. Rul și Schultz n-au la el decît un rezumat al Codului vămilor franceze „care permite plata a maximum 30 000 franci pentru orice informație interesantă”. Stroehlin lipsește dar Rul și Schultz nu par stinjenți de fapt și nici de siguranța noului lor informator așa cum nu le-a dat de gîndit nici refuzul clar al lui Elsener de a fi mers, la rîndul lui, în Franța pentru a doua întâlnire. Abia ceruseră o bere cînd, 30 de poliști locali i-au încercuit și arestat. 12 zile au fost deținuiți în secret, amenințați cu aplicarea articolului 273 al Codului penal local care pedepsește cu 20 de ani închisoare simpla intenție de spionaj economic — după cum precizează presa franceză. Și totuși, de undeva, de pe solul elvețian, la direcția națională a anchetelor vama-le (D.N.E.D.) din Paris se primește un telefon prin care se anunță pătania. Întrebările, posibile acum, la Paris: cine a trădat? cum s-a înfîmplat? cît a primit? cum a procedat? Vînătorii reiau urmărirea vînatului dar, stupefact, și pe a celor specializați în a aduce vînatul „în scenă”.

DUMITRU CONSTANTIN ■

grafice și topografice? — cum și de către cine au fost efectuate aceste relevee?

Un studiu aprofundat a dat posibilitatea să se răspundă la aceste întrebări.

Piri Reis a compilat 8 hărți grecești de pe vremea lui Alexandru cel Mare, care în Egipt a avut posibilitatea să studieze arhivele secrete egiptene. Transmiterea secretului a fost condiționată, sau căpitanul turc, dacă nu a fost inițiat, a înțeles că divulgarea acestuia era periculoasă. Poate că deținerea acestor hărți l-a costat pe Piri Reis viața. Nu trebuie să uităm că Soliman II era un erudit și că Soliman este traducerea în turcă a numelui Solomon.

H. Mallery, M. Walters și D. Lineham, șeful Observatorului din Weston (S.U.A.), estimează că releveele au o vechime de circa 7 000 ani. Glaciologii, considerînd că releveele sînt luate înainte de ultima perioadă glaciară, estimează că au o vechime de peste 10 000 ani. În ceea ce privește mijloacele tehnice care au permis luarea releveelor, mai ales cele ale lanțurilor muntoase, acestea nu puteau fi decît aeriene.

Deci, după cum afirmă Robert Charroux în „Istoria necunoscută a omenirii”, pe lingă dovezile furnizate de descoperirile din America Latină, aceasta ar fi o dovadă a faptului că strămoșii noștri puteau să zboare.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

răscolitor. Este un interviu pe care interpretul îl dăduse după prima zbatere anormală a inimii sale și în timpul unei încercări care avea să lase cu siguranță urme adînci în sufletul lui sensibil. Cu cîteva luni în urmă, cînd lumea nu-l știa decît logodit cu gloria și fericit, Dassin se pregătea să divorțeze, din motive pe care pudoarea lui de om simplu avea să le împiedice cu obstinație să ajungă publice. Singura fericire a lui Dassin erau cei doi băieței ai săi, unul de 20 de luni și celălalt de numai două și preocuparea lui cea mai mare era cum să reușească să-i păstreze. Vreți s-o faceți pentru că aveți bani?, l-a întrebat reporterul. Orice aș fi fost, tot așa aș fi gîndit, pentru că dragostea mea e responsabilă, a replicat Dassin. Eu vreau să dau copiilor mei gustul de a trăi. A fi tată se-nvață, dar mai ales (și Dassin și-a căutat cuvîntul) ...se descoperă. Vreți să vă recăsătoriți? a mai întrebat indiscretul reporter. Nu, niciodată, a răspuns hotărît Dassin, eu nu mă gîndesc decît la copiii mei.

Și nu s-a ținut de cuvînt. Peste numai cîteva luni avea să-i părăsească definitiv, îmbrățișîndu-l, de undeva de departe, cu o ultimă privire...

La un moment dat, reporterul a încercat să-l binedispună pe Dassin, dar acesta n-a avut puterea să răspundă la glumă, făcînd numai aluzie la prima învăluire a morții. „O, știți, această primăvară și soarele, acest an pentru mine...”. După aceea a urcat pe scenă și a spus, atîta timp cît l-a mai lăsat inima, că viața e frumoasă.

DUMITRU AVRAM ■

Hărți vechi de milenii

În iulie, 1957, în palatul Topkapî din Istanbul au fost descoperite o serie de hărți care aparținuseră căpitanului turc Piri Reis. Acesta, după ce fusese corsar, comandase, la jumătatea secolului al XVI-lea, flota otomană. Pînă acum erau cunoscute numai cele două atlase Bahriye ale lui Piri Reis, conservate în Biblioteca de stat din Berlin. Atlasele conțineau date foarte exacte în legătură cu Marea Roșie și arhipelagul mediteranean. După spusele inginerului american Arlington H. Mallery, care a studiat hărțile de la Topkapî, ele aparțin, după cît se pare, unui atlas complet și dau contururile precise ale Africii Occidentale și ale Americilor de Sud și Centrale. Din notele căpitanului turc reiese că el și-a conceput hărțile după niște hărți portugheze care reprezentau țărmurile Indiei și Chinei, precum și după o hartă a lui Cristofor Columb. Totuși, pe lingă datele extrem de exacte, hărțile conțin și observații deconcertante, ca și cum s-ar fi voit ca acestea să nu poată fi descifrate. Și, într-adevăr, pentru a le descifra era nevoie de o grilă de care s-a servit și Piri Reis, grilă distrusă de acesta înainte de a fi ucis din ordinul sultanului Soliman II pentru că a ridicat a-

sediu Gibaltarului în schimbul unei importante sume de bani.

Cu ajutorul lui M. Walters de la Biroul de hidrografie din cadrul „U.S. Navy”, H. Mallery a descifrat documentele și a reconstituit grila. S-a ajuns la o uimitoare descoperire: hărțile reproduceau exact coastele Americii de Nord și de Sud și ale Antarcticii, dar nu numai contururile ci și topografia interiorului — profilurile lanțurilor de munți, ale văilor, platourilor și piscurilor. Hărțile indicau, de exemplu, în Antarctica lanțuri de munți care nu au fost descoperite decît în 1952. Altitudinea acestora era dată cu exactitate. Erau reprezentate, de asemenea, și cele 3 insule care alcătuiesc Groenlanda.

„Task Force 43” din S.U.A. a întreprins, cu prilejul Anului geografic internațional — prin intermediul exploratorului Paul-Emile Victor — sondaje cu cele mai moderne aparate. Datele lui Piri Reis au fost confirmate: platourile, munții, piscurile, văile, erau bine localizate.

Rămîn de elucidat mai multe mistere: — unde a găsit Piri Reis, care nu a părăsit niciodată coastele Mediteranei și Africii, faimoasele hărți? — de ce transmite el aceste hărți sub forma unui mesaj secret? — din ce epocă sînt releveele geo-

DASSIN

Nimic din ceea ce făcea el, nici zîmbetul lui cald și nici frumusețea inefabilă a melodiei sale, nu, nimic, dar absolut nimic nu te-ar fi dus la gîndul că acest om tinăr suferea. El, care simțea și exprima astfel muzica, redescoperindu-i parcă toate sensurile emoționale, el, care iubea atîta viața, el bine, tocmai pe el s-a supărat inima, l-a avertizat odată, iar apoi l-a părăsit definitiv. Plecase la odihnă, plecase să-și ascundă inima de toate șocurile vieții sale agitate și ea, ingrata, exact atunci i-a întors spatetele. Nimic, de cînd lumea, mai cutremurător decît moartea, dar parcă în cazul lui Dassin este ceva ce depășește adevărul crud al acestei propoziții rămase de cele mai multe ori nerostită. Este un infinit al revoltei, care adună oameni ce nu s-au cunoscut niciodată sub același trîsnit al suferinței pricinuite de drame de neconceput. Pentru că incredibila veste poate fi generată de fel de fel de cauze, de bătrînețe sau de o boală chinuitoare, dar niciodată de supărarea unei inimi încă tinere. Exact în momentul în care trăia mai intens, exact atunci cînd acordurile iubirii lui melancolice pentru oameni erau mingiulate mai mult ca oricînd de raza binefăcătoare a perfecțiunii. Dar peste toate astea rămîne lucrul cel mai greu de înțeles. Imposibila împăcare cu gîndul că o inimă poate să înceteze în plină tinerețe, cu mult înainte de a-și fi onorat toate datoriile.

Cît de mult pot să înșele luminile scenei! Dassin, cel care cînta cu vocea lui unică toate lucrurile frumoase, era în viața de toate zilele un om extrem de trist. La cîteva zile de la incredibila sa dispariție, am dat întîmplător peste un document

Ochii și urechile lumii

Dormi?

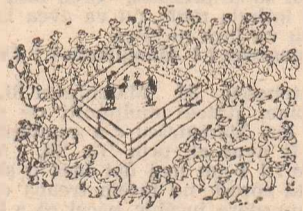
Auzi?, zice c-au venit cu o nouă ipoteză despre dispariția reptilelor uriașe, știi tu când, atunci, în urmă cu 65 de milioane de ani. Auzi?, zice că, atunci, Terra s-ar fi lovit de un asteroid cu un diametru de 10 kilometri — au măsurat? nu știi... — și atunci când a făcut poc, isteroidul s-ar fi pulverizat, praful s-ar fi dus în stratosferă și ar fi înconjurat planeta să supraviețuiască, cine crezi? Ai mici! Insectele, micile vertebrate, primele mamifere, ele, așa amărâte cum erau, au avut norocul să se poată hrăni cu insecte, rădăcini și grâne, inaccesibile uriașilor... A, ce zici? E de crezut?

Auzi?, zice că luna trecută iar nu s-au înțeles la Brighton asupra uciderii balenelor în apele oceanelor. Nici acolo, de ani de zile, nu se înțeleg. Zice că în Comisia Balenieră Internațională au fost lupte mari de idei și argumente între ai care nu vor să scadă cota de balene ucise anual și ai care vor s-o mențină măcar la cât a fost anul trecut, dacă nu se poate altfel. Zice că — cu chiu cu vai — s-a acceptat ca în 1990 să se omoare doar 14 553, față de 15 656 în 1979. Ai să mă întrebi cum le numără? Nu știu, au ei metode lor. Dacă poți număra 65 de milioane de ani, de ce să nu poți socoti 14 553 de balene? E cam totuna. Știu doar că membrii Comisiei Baleniere Internaționale, ca să se arate oameni, au interzis să se mai vîneze cu harponul obișnuit. Zice că cu harponul obișnuit agonia balenei durează prea mult. Auzi?, zice că se va folosi doar harponul cu explozibil, cu care balena moare mai repede, diferența dintre cât ai zice „pește“ față de cât ai zice „cetaceu“. A, ce zici?

Auzi?, mai zice că un băiețuș de 10 ani se juca undeva, în Franța, pe un teren de fotbal, cu alți băiețuși de seama lui, exact de-a jocul asta de-i zice fotbal, el fiind portarul. Zice — auzi? — că apăra foarte bine, până în clipa cînd barele — poarta la fotbal are 3 bare — s-au desfăcut și au căzut peste el, zdrobindu-l pe loc, în plin joc, și n-a mai zis nimic.

RADU COSAȘU ■

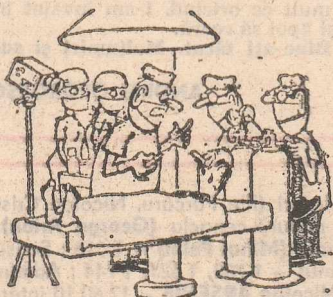
Lumea se amuză

(După „JEZ“ — Iugoslavia)

(După „LUDAS MATYI“ — Ungaria)

— Operația va fi televizată așa că aveți grijă să zîmbiți tot timpul!
(După „SVET V OBRAZECH“ — Cehoslovacia)

Perspective largi colaborării prietenești româno-elene

Intr-o lume ca aceea în care trăim, frământată și îngrijorată față de cursul vieții internaționale, față de tensiunile ce invennează climatul politic și deteriorează conlucrarea pe care progresul pașnic al umanității o reclamă din partea tuturor țărilor lumii, contactele dintre personalitățile politice, dintre șefii de state și guverne, dialogul angajat pe probleme bilaterale și de interes general se dovedesc de o importanță deosebită.

Promotor neabătut al diplomației deschise, al convorbirilor directe, al schimbului de idei între personalitățile investite cu cea mai înaltă răspundere de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a continuat săptămîna trecută, la București și Snagov, seria dialogurilor cu șefii de state, de astă dată cu președintele Republicii Elene, Constantin Karamanlis, care, între 3-6 septembrie 1980, a efectuat o vizită oficială în țara noastră.

Ceea ce a caracterizat acest al patrulea dialog la nivel înalt româno-elen realizat într-un decurs de cinci ani (mai 1975, martie 1976 și martie 1979) a fost dorința comună de a dezvoltă pe un plan superior colaborarea prietenească, în interesul ambelor popoare, al înțelegerii și păcii în Balcani, în Europa și în întreaga lume. Aceasta este dorința comună a celor două popoare, român și elen, care dintotdeauna s-au influențat reciproc și au colaborat pașnic, într-un spirit de prietenie, stimă și respect reciproc.

„Vizita dumneavoastră în România — arată președintele Nicolae Ceaușescu — este o expresie a evoluției pozitive a relațiilor dintre țările noastre, a sentimentelor de prietenie și stimă pe care și le nutrește reciproc popoarele român și elen și care au la bază vechi și bogate tradiții (...). Ne bucurăm, în spiritul acestor frumoase tradiții și pe baza principiilor depline egalități, respectului independenței și suveranității naționale, a avantajului reciproc, relațiile româno-elene cunosc astăzi o dezvoltare continuă, capătă dimensiuni tot mai largi, în interesul propășirii celor două popoare ale noastre“.

În anii din urmă, evoluția relațiilor bilaterale a fost influențată pozitiv de Declarația solemnă comună semnată la București la 27 mai 1975, document juridic de importanță deosebită pentru stabilirea cadrului democratic al raporturilor dintre România și Republica Elenă, ca și cu toate țările lumii în perspectiva unei noi ordini economice și po-

litice internaționale. Ca urmare, volumul schimburilor comerciale în perioada 1976-1980 a crescut de peste două ori, depășindu-se astfel obiectivul stabilit în 1976, cu ocazia vizitei la nivel înalt de la Atena. S-a dezvoltat, în același timp, cooperarea în domeniile industrial, tehnico-stiințific, cultural, al turismului și politic. Cu această ocazie s-a hotărît largirea cooperării în domeniile de bază ale economiei naționale și anume: energia, prospectarea surselor energetice, transporturile, construcțiile de mașini, construcțiile navale, industria chimică, industria alimentară și agricultura. Totodată, s-a căzut de acord să se încurajeze crearea de societăți mixte în domenii de interes comun, atât pe plan bilateral, cât și pe terțe piețe. Conștiente că, în această lume a interdependențelor, cercetarea tehnologică și științifică influențează progresul mai rapid al omenirii, contribuie la ridicarea bunăstării ambelor popoare și că noile descoperiri pot contribui la lichidarea subdezvoltării, s-a convenit intensificarea și largirea cooperării în domeniul cercetării în interes comun, cum ar fi: descoperirea de noi surse de energie și utilizarea lor eficientă, construcțiile navale, chimia, agricultura, medicina, zootehnia și altele. O lume a conlucrării pașnice, a prieteniei, nu se poate realiza decât printr-o mai bună cunoaștere a valorilor spirituale ale popoarelor și, în acest sens, s-a evidențiat necesitatea sporirii schimburilor culturale. Ca o materializare a acestei dorințe, în timpul vizitei a și fost semnat Programul de cooperare în domeniul învățămîntului, științei și culturii pe anii 1981-1982.

„Era natural — sublinia președintele Constantin Karamanlis — ca această admirabilă evoluție a relațiilor eleno-române să influențeze într-un mod binefăcător și climatul politic al regiunii noastre. Aș dori cu acest prilej, să subliniez, domnule președinte, contribuția dumneavoastră hotărîtoare la eforturile care vizează colaborarea multilaterală a popoarelor balcanice, căreia și unul și celălalt îi acordăm o importanță deosebită. Aceste eforturi — chiar dacă nu au dobândit încă extinderea și ritmul pe care-l dorim — au creat totuși o situație nouă, purtătoare de speranțe în Peninsula Balcanică. Această regiune, celebră pentru instabilitatea și contradicțiile ei explozive, oferă, deja, exemplul unei colaborări pașnice, creatoare între state cu sisteme economice și sociale diferite“.

Cum era și firesc, ca state aflate în Europa și în Balcani, dialogul la nivel înalt a abordat, în primul rînd, situația din această zonă a lumii, dar și marile probleme grave cu care se confruntă în prezent omenirea, nolle focare de încordare și conflict care împiedică reluarea cursului destinderii, rezolvarea pe cale pașnică a diferendelor dintre state, realizarea dezarmării atât în domeniul convențional cât și nuclear, lichidarea subdezvoltării și reducerea decalajelor economice existente în lume, realizarea noii ordini economice internaționale, democratizarea relațiilor internaționale, întărirea rolului O.N.U. Ceea ce reține atenția este largă convergență de vederi între România și Grecia în numeroase probleme.

Trebuie subliniat în acest context atenția deosebită acordată de România și Republica Elenă față de preșterirea temeinică a Reuniunii de la Madrid pentru ca ea să se termine cu rezultate care să dea un puternic impuls înfăptuirii integrale a Actului final. De remarcat că cele două părți s-au pronunțat pentru ca Reuniunea de la Madrid să adopte textul unui mandat precis în vederea convocării unei conferințe de dezarmare în Europa, cu participarea tuturor statelor semnatare ale Actului final de la Helsinki și care ar avea ca obiectiv adoptarea de măsuri practice de încredere, urmate de un proces eficace de dezarmare.

În ceea ce privește situația din Balcani, ca state care s-au pronunțat și care au acționat pentru întărirea înțelegerii, încrederei, a buneii vecinătăți și a păcii în această zonă, România și Grecia au exprimat voința lor de a întări relații bune cu toate celelalte țări balcanice și de a face tot ce este posibil pentru dezvoltarea contactelor bi și multilaterale. În acest context, România și Grecia au hotărît să reia inițiativa organizării de reuniuni multilaterale ale reprezentanților guvernelor țărilor balcanice, pentru convenirea pe plan regional a unor firme de cooperare de interes comun în domenii concrete ca: transporturile, comunicațiile, telecomunicațiile, energia, mediul înconjurător, protecția veterinară.

Larga deschidere a României spre dialogul internațional reflectă dorința țărilor noastre de continuă conlucrare nestingherită și eficientă cu celelalte state ale lumii, care nu se poate realiza decât pe baza statornicirii ferme a unor raporturi interstatale noi, democratice, factor decisiv al edificării și statornicirii unei noi ordini politice și economice internaționale.

Poporul român, care l-a primit pe înalțul oaspete elen cu deosebită căldură și sinceră prietenie, este convins că rezultatele fructuoase ale noului dialog vor contribui la întărirea continuă a conlucrării și colaborării multilaterale între România și Grecia, în interesul reciproc, al păcii și înțelegerii în Balcani, în Europa ca și în întreaga lume.

GHEORGHE SPRINȚEROIU ■

Faptul că există în lume decalaje vizind nivelul economic a devenit azi un fapt comun. La fel se întâmplă și cu decalajele culturale, sanitare, în domeniul informației și așa mai departe. Practic, actualele denivelări ale lumii marchează toate sferele activității umane. Cele căscate în condiția științifică sau tehnică a unei țări sau alteia nu sînt mai puțin abrupte. Tot mai mulți sociologi, politologi sau economiști remarcă, avînd la dispoziție statistici mai mult decît elocvente, că stadiul înapoiat al celor mai sărace țări din lume nu numai că riscă să se mențină la un plafon inferior ci, mai grav, să înregistreze fenomene de puternică regresivitate. Exploatarea sălbatică, de tip colonial, este înlocuită de exploatarea de tip neocolonialist, e adevărat, disimulată, dar la fel de rapace.

Lipsa de acces a majorității covârșitoare a statelor aparținînd așa numitei lumi a treia la informație tehnico-științifică și, implicit, la tehnologie, reprezintă o sursă de primă dimensiune a adîncirii prăpastiilor despre care vorbeam. Țările superdezvoltate monopolizează nu numai pirghiile financiare și economice ale contemporaneității, dar și cele tehnico-științifice. Printr-un dramatic paradox decalajele se nasc încă din laboratoare, într-un „sistem“ care asigură marilor companii dreptul de a ține sub cheie sau de a exploata în interesul propriu brevetele, invențiile, un întreg arsenal de cercetare științifică. Relația între știință și dezvoltare se conservă, astfel, în datele ei firești doar pe anumite meridiane, în detrimentul direct al unei geografii care ar trebui, în mod firesc, să corespundă întregii planete. Cînd, în cel mai bun caz, se materializează acel necesar transfer de tehnologie, aceasta se face după regula profitului, a păstrării secretelor de toate felurile,

obligîndu-se astfel partenerii la o constantă funcție subalternă. Noile tehnologii care se importă în lumea a treia devin un vîrf de lance al lumii întîi, pentru motivul simplu că pe piața importatoare nu există mină de lucru calificată pentru întreținerea și mînuirea corespunzătoare a tehnologiilor ultramoderne. Prin această metodă neocolonialismul tehnologic se dovedește a fi un sistem perfect

etans, perfect organizat de exploatare sub eticheta, culmea, a „cooperării“. Toate articulațiile acestui mecanism derivă din însăși actuala ordine economică, mai exact dezordine economică. La un pol al lumii s-au masat mari resurse de cercetare științifică, enorme disponibilități de perfecționare a tehnologiilor, iar de partea cealaltă, tragedia încultură combinată, cel mai adesea, cu enorme bogății ale subsolului și, evident, cu un preț al minii de lucru care frizează derizoriul. Avem de a face cu un adevărat monopol al progresului, dur și, în concepția promotorilor săi, implacabil. Cîteva exemple:

un studiu al O.C.D.E. evidențiază că din 110 inovații importante în secolul XX, 60 la sută au revenit S.U.A. și 14 la sută Marii Britanii. Iată deci, monopolul unui foarte mic număr de țări asupra creațiilor științifice. S.U.A. și Marea Britanie sînt — se arată în continuare în studiul amintit — creditorii cel mai importanți în materie de redevențe din cadrul organizației respective. Între principalii incasatori de redevențe în 1977, S.U.A. s-au aflat pe primul loc, realizînd două treimi din veniturile obținute de pe urma transferului de tehnologie; statelor vest-europene le-au revenit 30 de procente, iar Japoniei 3 la sută. Aceste cifre vin să argumenteze, o dată în plus, aprecierea „Clubului de la Roma“ privind restructurarea ordinii economice internaționale, anume că imensa capacitate științifică și tehnologică a lumii este concentrată în cele cîteva țări industrializate cărora le revine mai mult de 90 la sută (posibil chiar 95 la sută) din totalul efortului de cercetare. Alt exemplu: 97 la sută din cheltuielile care se fac astăzi în lume pentru cercetare-dezvoltare sînt înregistrate — potrivit unui studiu al B.I.R.D. — în statele avansate. Numai 6 dintre acestea dispun de 70 la sută din totalul oamenilor de știință și investesc 80 de procente din fondurile destinate cercetării-dezvoltării. Din cele 2,5 milioane brevete de invenții recenzate pe mapamond în 1972, țările în curs de dezvoltare nu dețineau decît 6 la sută! Lista procentelor și proorțiilor ar putea continua. Detaliile nu fac însă altceva decît să compună un teribil imperativ: lumea trebuie să se elibereze de sub povara tributului pe știință pe care o minoritate îl utilizează ca o agresiune a științei împotriva ...dezvoltării.

RADU BUDEANU ■

Campionii noștri olimpici — IVAN PATZACHIN:

„Iubesc Delta cum îmi iubesc mama“

Duminică, 1 septembrie, la Tulcea, întâmplarea face ca, în centrul orașului, să întâlnim o echipă de filmare condusă de regizorul Constantin Vaeni.

— Am sosit de câteva ore, ne mărturisește acesta. Sîntem împreună cu Ivan Patzaichin. Facem un film despre marii campioni. Vrem să ajungem la Mila 23. Miine trebuie să filmăm la Patzaichin acasă.

— Unde-i Patzaichin?
— La birourile O.J.T.-ului. Încearcă să faci rost de o șalupă care să ne ducă acolo.

— Într-un firziu apare și Patzaichin. Arată ca după o mare competiție în care a ieșit victorios.

— Am reușit. Șalupa „Turist 3” ne va duce peste o oră până la Mila 23. Haideți să bem o cafea.

În holul hotelului „Dunărea”, în așteptarea cafelei, purtăm următorul dialog:
— Greu se ajunge până acasă, la dumneavoastră, la Mila 23.

— Adevărul e că nici eu nu știam cînd o să ajung pe aici. Am fost, și după Olimpiadă, foarte ocupat. Ieri i-am dat o telegramă. Cînd ați stat de vorbă cu dînsul, se vede că n-o primise. Cît spuneți că a pescuit? Aproape două sute de kilograme? N-a avut o zi prea bună. Miine merg eu cu dînsul, pe brațul Ol-

guța, o să scoatem dublu... Cunosce eu un loc, din copilărie, îl știu... Parecă tatăl meu a mai îmbătrînit, cînd vin pe-acasă îmi dau seama de asta, de aceea îmi doresc să vin cît mai des. Asta-i situația, viața deltei este dură, iar pescuitul nu este o meserie ușoară. Ce m-ați mai întrebat?

— Spuneam doar că, în ciuda faptului că sîntei o mare vedetă, ați făcut destul de greu rost de un mijloc de transport pînă la Mila, așa-i?

— Dacă nu eram cu cei din echipa de filmare aș fi făcut imediat rost de o barcă, mi-ar fi ajuns. În două ore, aș fi fost la Maliuc. Apoi, pe scurtătură, în circa o oră aș fi răzbătut la mine acasă. Sînt însă legat de cei care au venit cu mine, de aparatele lor și, fiind om de echipă, nu i-am putut lăsa singuri.

— Mi-a plăcut cum ați spus „pe scurtătură”. Ce înseamnă în deltă acest cuvînt?

— De la Maliuc pînă la Mila se poate ajunge, depinde de mijlocul de transport, pe mai multe drumuri. Dacă aveam o barcă, aș fi mers pe cîteva canale pe care, practic, nu circulă decît cei care le cunosc foarte bine.

— De acord, dar dumneavoastră nu mai stați de foarte mulți ani aici.

— Da, dar niciodată nu o să pot uita delta. Ea mi-a dat nu numai forța, ci m-a și educat. Cu alte cuvinte, m-a crescut. Ea reprezintă nu numai domiciliul meu, fiindcă niciodată nu spun că m-am născut la Mila 23, ci spun că m-am născut în deltă. Ea reprezintă pentru mine și o a doua mamă. Și cum nu-ți poți uita niciodată mama, pe ce ape m-aș afla mă gîndesc la apa deltei.

— De cînd n-ați mai fost pe acasă?

— De peste un an, deși mi se pare că a fost ieri. Timpul trece foarte repede.

— În toată această perioadă, în ce ape v-ați mai „scaldat”, Ivan Patzaichin?

— Pe unde n-am umblat... dar cel mai frumos a fost la Moscova, la Olimpiadă. Acum trag la Snagov și la Vidraru.

— Fiindcă veni vorba de apele Moscovei, cum vi s-a părut marea confruntare?

— Foarte grea. După 4 ani de intensă muncă, nu scap de regretul că am trecut

pe lingă cea de a doua medalie de aur. Aurul a atîrnat, să-l spunem așa, doar de un fir de păr, de o fracțiune de secundă pierdută la start. După Olimpiadă au avut loc campionatele naționale, apoi, după cum vedeți, mi-am permis un mic concediu... Sper că voi petrece cîteva zile exact ca în copilărie.

La Mila 23, la casa cu numărul 40, Viccol Patzaichin, tatăl campionului, îl așteaptă. Vecinii și copiii acestora se află strînși în jurul casei. Pentru cei de aici, venirea lui Ivan e o adevărată sărbătoare, întîmpinată cum se cuvine. Emoția și bucuria iau locul tradiționalelor flori, care lipsesc.

Întîlnirea dintre tată și fiu are loc cît se poate de firesc. Ai impresia că Ivan a dispărut de acasă doar de cîteva zile, plecînd de capul lui cu barca, prin deltă, lăsînd să se răcească ciorba pescărească. — Viccol Patzaichin, de cîți ani a plecat Ivan?

— Păi, dacă acum are 31, să tot fie vreo 15—16. N-a mai fost pe aici de astăvară, cînd a venit într-un suflet, de m-a ajutat să-mi ridic casa dărîmată de ape. Am muncit amîndoi de dimineață pînă seara și, în cîteva zile, am pus casa din nou pe picioare.

— Ce făceați mătăle cînd Ivan concursa la Olimpiadă?

— M-am dus și eu să-l văd la televizor. Cînd a luat argintul, le-am spus celor de aici că o să urmeze și aurul. Preșimțeam acest lucru. Nici nu mă uitam la televizor de frică să nu-l deochi. Mai trăgeam cu ochiul, dar de uitat cu amîndoi ochii m-am uitat numai cînd s-a terminat cursa. Atunci am făcut cîntec la toți cei prezenți c-un pahar. Cum am plecat spre casă o mulțime de turiști mă arătau cu degetul și spuneau „priviți-l pe tatăl lui Patzaichin”, m-au podidit lacrimile și am plîns, ca un copil, pînă acasă. Dacă vreți să scrieți ceva să spuneți că eu, Viccol Patzaichin, am plîns nu numai pentru fiul meu, ci și pentru colegul lui de barcă, pentru Toma Simionov, pe care l-am simțit în ciupele acelea ca pe fiul meu.”

SORIN POSTOLACHE ■

Fotbal

Divizia A

CRAIOVA: Universitatea — Sportul studentesc 2-0 (0-0). Test foarte bun, meci edificator pentru forța de care dispune în joc, la ora actuală, echipa noastră campioană. Despre Sportul studentesc s-a vorbit mult în ultima perioadă, echipa bucureșteană fiind vizibil întărită în urma transferărilor din vară. La Craiova, după cum ne spunea antrenorul Constantin Cernălanu, Sportul nu a intrat pe teren cu intenția unei defensive de „0-0”, ci cu dorința de a face un joc echilibrat, de temperare prin pase a elanului gazdelor și leșire la atac cu toată echipa. Cu toate acestea, jocul a avut un singur sens, cel spre poarta foarte inspiratului Moraru, în fața căruia ocaziile de gol s-au perindat cît pentru două meciuri. Două au fost, în fapt, motivele pentru care echipa bucureșteană nu și-a putut face jocul obișnuit, atât de incomod pentru oricare altă formație din fotbalul nostru, exceptînd Universitatea. Primul este legat de modul în care a jucat echipa craioveană, care n-a lăsat practic nici un moment de respiro adversarilor, iar al doilea îl reprezintă prestația foarte slabă a înaintașilor proprii, în rîndul cărora Chihaiță, M. Sandu și Fl. Grigore n-au făcut decît figurație. Obligată, în felul acesta, la o defensivă oarbă, Sportul și-a jucat dealtfel destul de bine acest rol, rezistînd eroic aproape o oră de joc, după care poarta lui Moraru a fost străpunsă de două ori. Cămătaru și Geoligău semnînd goluri foarte spectaculoase. Treind la Universitatea Craiova, cuvintele bune nu vor fi deloc prea multe, fiindcă echipa campioană a jucat simbata trecută în stil de mare „team” european, trecînd peste toate obstacolele partidei — emoții evidente înaintea jocului, marșaj incomod din partea adversarilor, scurgerea timpului fără reușita deschiderii scorului, accidentarea a doi titulari etc. — cu multă liniște și încredere în posibilitățile ECHEPEI, în forța sa de joc. La Craiova, simbata, au jucat bine Negrilă, Ungureanu, Tilihoi, Ticleanu, Donose, Cămătaru, Irmescu și Geoligău, foarte bine Ștefănescu și Balaci, mai slab doar Beldeanu (nervos!) și, mai ales, Crișan, în fapt singurul care nu s-a încadrat în jocul colectiv al echipei. Pe Lung nu l-am putut aprecia, el mai mult privind decît jucînd. Cum cu toții știm foarte bine, cînd campionii noștri vor juca la Milano, acolo unde îl așteaptă o partidă mult mai grea decît un joc de campionat. Dar, așa cum spuneam la început, testul împotriva

echipei Sportul studentesc ni s-a părut edificator pentru forța actuală a formației craiovene, care are sigur șansa sa în disputa cu oricare echipă de pe continent! Să sperăm, cu alte cuvinte, într-un meci la fel de bun și împotriva lui Inter... ● Despre arbitrajul lui Nicolae Răinea s-ar fi cuvenit să vorbim poate mai mult, el luîndu-și asupra lui și sarcina de a îndrepta greșelile tîșterilor D. Munteanu și A. Forwith! Din lipsă de spațiu, un singur cuvînt: excelent! (Dumitru Graur)

BRAȘOV: F.C.M. — Corvinul Hunedoara 1-0 (0-0). În ultimele secunde ale unui meci care se îndrepta spre un rezultat de egalitate, Paraschivescu primește o pasă de la Pescaru, mai face cîteva pași, intră în mijlocul careului și, de la numai 8 metri, șutează cu sete în dreapta lui Ion Gabriel. Hunedorenil, acuzînd poziția de ofsaid a lui Paraschivescu, se năpustesc spre tîșter, dar acesta, stupoare, este îmbrățișat de antrenorul secund al brașovenilor și purtat pe sus spre mijlocul terenului. După meci, Mircea Lucescu ne-a declarat: „Nu acuz decizia arbitrilor, ci un fapt cu totul și cu totul ieșit din comun. Am văzut un tîșter urmărît pas cu pas, toată repriza a doua, de antrenorul secund al gazdelor, Alecu, fapt fără precedent?! Atît tîșterul D. Rădulescu, cît mai ales „centralul” C. Jurja au permis, nu știu cum, un astfel de spectacol unic în istoria fotbalului!” ● În legătură cu meciul propriu-zis, se cuvine să spunem că a fost marcat de două evenimente. Primul, accidentarea lui Klein, care, cu arcada spartă, ca boxerii, a părăsit terenul în minutul 40, fapt ce a rupt linia de mijloc a Corvinului. În consecință, în ultimele cinci minute ale primei reprize, dar mai ales în repriza a doua, gazdele au atacat în trombă și au fost foarte aproape de deschiderea scorului. Al doilea, intrarea lui Bența, la pauză, în atacul brașovean, fapt care a dinamizat ofensiva F.C.M.-ului. ● Revenim însă la arbitraj și consemnăm că meciul a fost presărat de numeroase faulturi îngăduite de Carol Jurja. Întrucît în etapa precedentă, sub ochii aceluiași arbitru, Munteanu II l-a „măcinat” pe M. Răducanu, sîntem obligați să constatăm că respectivul arbitru devine, de la o etapă la alta, un adevărat pericol pentru înaintași! (Victor Niță)

Divizia B

BUCUREȘTI: Rapid — Metalul 2-2 (1-2). Mare parte din cei 20.000 de spectatori au venit precum „la pomul lăudat” cu mic și cu

mare, să numere golurile din poarta Metalului! N-a fost așa, spre regretul lor, în primul rînd datorită echipei giuleștene care, duminică, a avut o prestație cu mult sub nivelul celui din partida televizată, cu o săptămînă în urmă, de la Tîrgoviște. ● După o jumătate de oră de plătiseală, cînd nimeni nu se aștepta, Prodan îl surprinde, cu un șut din afara careului de 16 m, pe portarul giuleștenilor, Anuței, atlat în zi slabă, și 1-0 pentru oaspeți, dacă metalurgistilor bucureșteni li se poate spune așa. ● Arbitrul de centru, Romeo Stîncan, pierde cartonasele galbene, la propriu, și, binevoitor, fundasul rapidist Popescu l le înapoiază. Meciul se încinge puțin, dar Stîncan uită de cartonase. ● În minutul 41, Petcu, intrat în teren în locul lui Rîșniță și nefolosit de la început din motive care ne scapă, egalează dintr-o lovitură liberă de la vreo 35 de metri. ● Nici n-a fost vreme să fie înscrise pe tabela electronică numele marcatului că același Prodan îl păcălește a doua oară pe lamentabilul Anuței, aducînd, în mai puțin de un minut, din nou, echipa sa în avantaj. ● Imediat după pauză, Ion Ion restabilește egalitatea fructificînd un penalty acordat cu ușurință de Romeo Stîncan la o cădere simulată de Grosu. Cinci minute mai tîrziu, același Grosu e faultat în careul advers, 11 metri clar, dar Stîncan nu vede, poate și pentru că-l acordase prea lesne pe primul? Asistăm în continuare la un joc ceva mai vioi, cîteva ratări ale lui Petcu, încercări de impulsinare a atacului rapidist prin Bartales (introdus după pauză) și Ion Ion. Ar mai fi de remarcat debutul veteranului Angelescu ● Metalul s-a arătat a fi aceeași echipă sobră, omogenă, oricînd poate mai mult decît își propune. Rapid nu trebuie să dispere, campionatul e lung și abia a început. Nu-i strică o pregătire fizică și chiar tactică peste ce a dovedit că posedă în prezent. ● Au primit cartonase galbene doar Anuței, Fogorași și Prodan, deși meritau mai mulți. Chiar și arbitrul Stîncan pentru arbitrajul său în compensație. ● Absentat din joc, 90 de minute, cu toate că era pe gazon, Cojocaru ● Clubul Rapid (prin președintele său Liviu Mihăilescu) trebuie să vegheze mai exigent și mai lucid și să se implice mai serios și mai responsabil în treburile echipei, să impună talentatului antrenor Ion Ionescu mai multă hotărîre în acțiunea sa. Atenție, nu mai pot exista justificări pentru comportări necorespunzătoare ca aceasta din meciul eu Metalul. (Ion Predoșanu)

Emanoil Hașoti:

„Promovarea nu-i o cursă de sprint, ci una de fond“

Antonescu

— Așadar, tovarășe Emanoil Hașoti, iată-vă, după 5 ani, din nou la cirna celei mai cunoscute echipe de fotbal a litoralului. S-a schimbat ceva între timp?

— Firește. Pe de o parte, echipa nu se mai cheamă Farul, ci Fotbal club. Pe de alta, atmosfera în jurul ei e mai bună decît atunci și, din cîte am înțeles, mai bună decît în ultimii ani. Simțim

sprijin la toate nivelele, iar publicul a revenit lingă fotbal. În plus, conducerea clubului e în minile unor oameni competenți și de bine, Ioan Popescu fiind președinte de onoare, iar Dumitru Sever, fostul jucător, președinte retribuit. Ca o coincidență, m-am întors după 5 ani împreună cu Petre Comăniță, cu care am colaborat și pe timpul Farului.

— Constanța a început campionatul în trombă, 4 meciuri, 4 victorii, e așa bună echipa?

— E echilibrată și matură, logic, media ei de vîrstă fiind 27 de ani. Numai că sezonul e abia la început și campionatul mi se pare, în ciuda celor 4 puncte cîștigate în deplasare, foarte greu. Unii cred c-am și intrat în A, o astfel de grabă putînd dăuna. Promovarea nu-i o cursă de sprint, ci una de fond, vom mai vedea. Teoretic și practic, Constanța deține prima șansă, dar una e s-o deții și alta s-o fructifici.

— Vă e teamă?

— Sincer, nu, dar nu-mi place să zic hop pînă n-am sărit pîrlcazul. Lupta abia începe, Brăila, Suceava, Bistrița și chiar Focșani sperînd, ca și noi, să cîștige seria. Brăila, mai ales, s-a întărit printr-o fuziune pe plan local, iar revenirea lui Robert Cosmoc, antrenor de toată isprava, îi poate mobiliza pe brăileni.

— Gloria Buzău?

— A pornit cu singul, nu cred să aibă vreo veleitate. Cum se spune, Gloria abia își linge rînile. Poate la anul.

— Tovarășe Hașoti, cine mai joacă la Constanța?

— Cei pe care-i știți, Antonescu, Mărculescu, Nistor, Turcu, Peniu, Buduru, ceilalți, plus noii veniți, între care Costas, fost la Politehnica Iași, și Anuța, pînă nu demult jucătorul Argesului, sînt mai cunoscuți. I-am mai transferat pe Caromalău de la Portul și pe Gache de la Medgidia, ultimul întorcîndu-se acasă. L-am pierdut, din păcate, pe Ignat, plecat la Pitești. „Ar fi trebuit să vină, în schimbul lui, Ralea, despre care am auzit numai lucruri bune. Deși legitimat la noi, a refuzat să se prezinte. Cred însă că nu va mai întîrziia mult, nu va avea incotro, altfel nu va juca nicăieri.

— Antonescu? Mărculescu? Cîți ani au?

— Antonescu 36, Mărculescu 31, dar joacă bine, sîntem mulțumiți de randamentul lor. Mărculescu s-a cumințit, ehe, dac-ar fi avut el, prin '73, '74, mîntea de-acum? ! I-am mai dat însă o șansă și se achită corect, ne facem treaba cu el. A fost un mare jucător, păcat că a luat-o, o vreme, razna, numai că, iată, niciodată nu-i prea firziu.

— Constanța joacă chiar așa bine, tovarășe Hașoti?

— Mai sînt multe de făcut, dar echipa e solidă, serioasă. Momentul apărării e, după părerea mea, rezolvat, cu atacul stăm mai slab. Am fi avut nevoie de Dorrel Zamfir, căci ducem lipsă de extreme, dar asta-i situația, Zamfir face tușa la Dinamo, iar Ralea stă la Pitești, reținut, susține, de fel de fel de probleme. Nu ne plîngem însă, mergem înainte.

— Și mergeți bine, așa-i?

— Asta pentru că fotbalistii muncesc mai mult ca oricînd. I-am invitat întii să dea și apoi să ceară.

— Bine-ați făcut. Mulțumiri și succes.

ANDREI GORGESCU ■

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, Interioare: Sector publiciști-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 1 617, 1 623; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărgășanu, Ion D. Goia, Liviu Timbus) — 1 623; Secția cultură-cenaciu (George Arion) — 1 619; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 1 618; Sector știință, sport (Ovidiu Ioanița) — 1 606; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 1 618; Scrisori, relații cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) — 1 787; Sector fotoreportaj — 1 595; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 1 782, 1 621, 1 744; Administrativ: 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENE — 17 60 10 interior 1 786); redactor șef 17 60 10 interior 1 822. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU